

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ АДА ЗА ПЕРИОД ОД 2021. ДО 2027. ГОДИНЕ

Садржај:

- 1. КОНТЕКСТ И ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ АДА ЗА ПЕРИОД ОД 2021- ДО 2027. ГОДИНЕ**
- 2. ПРОФИЛ ОПШТИНЕ АДА**
- 3. ВИЗИЈА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ АДА**
- 4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ ОПШТИНЕ АДА**
- 5. МЕРЕ ЗА ДОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА**
- 6. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА**

1. КОНТЕКСТ И ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ АДА ЗА ПЕРИОД ОД 2021. ДО 2027. ГОДИНЕ

План развоја општине Ада за период од 2021. до 2027. године (у даљем тексту: План развоја) је свеобухватни документ развојног планирања општине који дефинише визију, приоритетне циљеве развоја и мере за достизање дефинисаних циљева. Сврха овог документа је да идентификује проблеме општине, дефинише развојне циљеве и мере уз оптимално и рационално коришћење ресурса и потенцијала који ће омогућити одрживи и квалитетнији развој општине. План развоја је резултат сарадње и консензуса свих актера у општини – представника јавног, цивилног и пословног сектора. План развоја представља заједнички и организовани одговор на идентификоване потребе општине Ада и програмски оквир за даље планирање развоја општине кроз доношење докумената јавних политика – стратегија, програма, концепата политике и акционих планова.

План развоја обухвата следеће развојне аспекте односно развојне области: економски развој, друштвени развој и урбани развој и заштиту животне средине. Израђен је као програмски оквир за дефинисање циљева, синергију локалних организационих капацитета свих актера на нивоу општине Ада и представља системски одговор на будуће изазове развоја општине. План развоја представља незаобилазну и законом утемељену основу за континуирано планирање развоја општине у будућности и усвајање других стратешких и програмских докумената, као и основу за конзистентност у реализацији наведених докумената.

У процесу израде Плана развоја, посебна пажња посвећена је усклађености Плана развоја са смерницама, циљевима, задацима и активностима који проистичу из хијерархијски виших докумената развојног планирања : стратегије, програми и акциони планови Републике Србије и АП Војводине, важећи законодавни оквир и са важећим општинским планским документима.

У складу са чланом 9. Закона о планском систему Републике Србије, План развоја обухвата период од 2021. до 2027. године. После усвајања Плана развоја општина ће иницирати израду Средњорочног плана за период од 2022. до 2024. године, како би се испунила законска обавеза општине прописана у члану 25. Закона о планском систему Републике Србије и обезбедио унутрашњи правни оквир за финансирање реализације приоритетних циљева и мера. После усвајања Плана развоја, општина Ада приступиће изради секторских стратегија развоја, програма развоја, концепата политике и акционих планова.

План развоја је припремљен на основу доступних докумената виших нивоа власти, планова, програма, одлука и аката општине Ада и на основу спроведеног консултативног процеса. У припреми Плана развоја коришћене су и анализе и документи, припремљени у претходном периоду, а које се односе на кључне развојне области, а пре свега Стратегије одрживог развоја општине Ада 2010.-2019. (септембар 2009. године).

Поштујући дефинисане оквире, прописане у члану 9. Закона о планском систему Републике Србије, План развоја општине Ада садржи следеће елементе:

- Профил општине (преглед и анализа постојећег стања);
- Визију – жељено стање у 2027. години;
- Приоритетне циљеве развоја;
- Преглед и кратак опис одговарајућих мера;
- Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја.

Општина Ада је у циљу израде Плана развоја образовала три радне групе за припрему података и комуникацију са консултантском кућом “СЕЕ Development” из Новог Сада, која је израдила План развоја. Општина Ада је образовала три радне групе: Радну групу за област: Економски развој; Радну групу за област : Друштвени развој и Радну групу за област : Урбани развој и заштита животне средине. Наведене радне групе извршиле су анализу постојећег стања, прибавиле потребне податке, документа и информације и у сарадњи са екстерном организацијом активно радиле на изради Плана развоја. Током израде Плана развоја примењена су начела транспарентности, консензуса и једнакости, укључени су институционални, социјални и привредни актери, у циљу заједничке идентификације проблема, дефинисања развојних потреба, потенцијала и циљева развоја.

Приликом израде Плана развоја поштована су следећа начела: начело економичности, начело финансијске одрживости, начело реалистичности, начело релевантности и поузданости, начело континуитета планирања, начело пропорционалности, начело превенције и предострожности, начело једнакости и недискриминације, начело координације и сарадње, начело јавности и партнерства, начело одговорности, начело временске одређености и начело интегралности и одрживог раста и развоја.

2. ПРОФИЛ ОПШТИНЕ АДА

2.1 ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ

Општина Ада се налази на северу Аутономне покрајине Војводине, на десној страни реке Тисе. У територијално-административној подели Републике Србије припада Средње-банатском управном округу, са седиштем у граду Кикинди. Граничи се са општинама Сента, Чока, Нови Бечеј и Бачка Топола и са градом Кикиндом. Површина општине износи 228,6 км². Општина има солидан степен саобраћајне доступности: кроз насељена места Ада и Мол пролази Регионални пут Р-122, налази се источно од аутопута Е 75 и локалним путем (преко насеља Утрина, конекција преко Светићева и Бачке Тополе) повезана са ауто-путем и овом саобраћајницом остварује везу са међународним путевима.

2.2. ИСТОРИЈАТ ОПШТИНЕ

Општина има значајну прошлост потврђену обимним археолошким истраживањима (идентификоване насеобине са остацима грнчарије и оружја из времена неолита). На простору општине су током историје живели многи народи, а први писани докази потичу из средњевековних световних и црквених докумената, пре свега из Католичке надбискупије и турских дефтера. Асоњалфалва и Бањфалва – Бановце се први пут помињу у званичним документима 1198. године, а Киш Ада 1308. године. После пада турске власти, Ада (тадашњи назив: Острова) ушла је у састав Потиске војне границе, а 1751. године је формиран Потиски крунски округ. Племићке титуле, услед низа околности које су биле везане за исељавања и досељавања Срба у XVIII веку, у Ади је добила породица Николе Дудварског а у Мољу породица Каракашевић и Остоје Кубуре. Услед недостатка радне снаге у другој половини XVIII века организована је колонизација католичким становништвом. У седмој и осмој деценији XVIII века становништво општине су чинили Мађари, Словаци, Срби, Буњевци и Јевреји. Православно становништво је у XVI веку имало своју цркву. Што се тиче сакралних објеката, први храм од чврстог материјала саградила је Католичка црква 1795. године.

Административни статус слободне пољопривредне вароши Ада је добила 1835. године. Мол, садашње насељено место у општини Ада, независност од крунског округа откупило је 1870. године. Тиме је Мол стекао статус самосталне општине. У време Аустро-угарске монархије – друга половина XIX века бележи се интензиван развој Аде и Мола : развој цеховских и занатлијских удружења, зазеци развоја индустрије; регулисање речних токова; градња путева; градња железнице и успостављање поштанског и телеграфског саобраћаја. Крај XIX века обележен је растом броја становника и функционисањем школског система на мађарском, српском и хебрејском језику. У другој половини XIX века забележен је значајан културни развитак општине који се огледао у оснивању културних друштава, читалачких клубова. Комунални развој је у посматраном периоду подразумевао успостављање основне јавне расвете, постављање уличних петролејки, а започео је и развој болничког система и појачана брига за јавно здравље.

На почетку XX века, подручје Аде и Мола имало је 20.000 становника, са значајним натпросечним бројем писмених становника. После Првог светског рата, Ада и Мол улазе у састав Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (СХС) и до Другог светског рата задржавају статус одвојених општина. У периоду између два рата у Ади се бележи

интензивни развој занатства и трговине, док је Мола био претежно пољопривредно место. Са променом матичне државе и политичког режима после 1918. године, створени су услови за градњу велелепне православне цркве, саграђене по узору на Цркву Светог Ђорђа на Опленцу. Покровитељ изградње цркве био је краљ Александар Први Карађорђевић. У току Другог светског рата бележе се озбиљне страхоте, страдање становништва (највише Јевреја), којих данас и нема међу становницима општине. У периоду Социјалистичке федеративне републике Југославије (СФРЈ) извршена је битна административно-управна интервенција: делови Мола су припојени општини Ада кроз организацију непосредног изјашњавања грађана. Општини Ади нису припојена три насељена места Мола (Његошево, Молски Гунарош и Светлићево). Комунистички период развоја општине Ада пре свега карактеришу развој металске индустрије и интензиван развој пољопривреде. У последњој фази комунистичког периода СФРЈ (крај седамдесетих и осамдесете године XX века) општина Ада је била један од најјачих центара мале привреде и предузетништва у области метала и производње трикотаже.

2.3 ДЕМОГРАФИЈА

2.3.1 Општи подаци о становништву општине

Број становника општине Ада је у сталном тренду пада у последњих тридесет година. Према последње доступним подацима Републичког завода за статистику („Општине и региони у Републици Србији“; Београд, 2019; одељак: Општи подаци на дан 30.06.2018. године) општина има укупно 15.943. становника. У поређењу са последњим званичним подацима са пописа становништва, када је општина имала укупно 16.991 становника, број становника општине је за посматрани период опао за укупно 1048 становника.

У табели приказујемо број становника општине Ада у периоду 1991-2021. године:

Година	Извор процене – податка	Број становника општине (изражен у бројевима)
1991	Званичан државни попис СФРЈ	21.120
2002	Званичан државни попис СРЈ	18.994
2011	Званичан државни попис СРЈ	16.991
2013	Процене надлежног органа за статистику – РЗС (на дан 30.6)	16.715
2015	Процене надлежног органа за статистику – РЗС (на дан 30.6)	16.400
2018	Процене надлежног органа за статистику – РЗС (на дан 30.6)	15.943

Уочљиво је да је број становника општине у последњих тридесет година смањен за 30% (укупно 6.177 становника). Највеће смањење броја становника општине бележи се у периоду од 1991. до 2002. године (3.126 становника, односно више од половине укупног броја смањења становника у тридесетогодишњем периоду). Разлог смањења броја становника у овом периоду су дезинтеграција СФРЈ, ратови на простору република бивше Југославије, период санкција, пад животног стандарда и други.

У прве две деценије текућег века, почев од званичног пописа спроведеног 2002. године, број становника општине је опао са 18.994 на 15.943 становника (3.051 становник у периоду од 15 година) су следећи: спори опоравак привреде државе, недовољна подршка свих нивоа власти становништву, отварање граница, почетак и спровођење процеса придруживања Европској унији и увећане могућности одласка становника у Мађарску, имајући у виду већинску националну припадност становништва општине.

У поређењу са општим тридесетогодишњим трендом смањења броја становника општине, период од 2013. до 2018. године може се оценити периодом стабилизације смањења броја становника (смањење за 1.768. становника).

Генерално посматрано, општина се у демографској области континуирано суочава са негативним демографским трендовима и не идентификују се озбиљније могућности за трајнији, ургентнији и видљивији утицај на ове трендове.

2.3.2 Национална и религијско-конфесионална структура становништва општине

Према подацима последње спроведеног пописа становништва на територији општине Ада апсолутну већину становника чине грађани мађарске националности. Мађарско становништво заступљено је са укупно 75,03%, док су становници српске националности, као други по броју становника заступљени у националној структури са укупно 17,39%.

У поређењу са пописом спроведеним пре пописа становништва 2011. године (попис спроведен 2002. године) приметан је тренд смањења припадника већинског мађарског народа у укупној структури становништва. Процентуално посматрано у структури укупног броја становника општине број припадника мађарске националности смањен је са 76,64% на 75,03%. Број припадника српског народа у укупној структури локалног становништва је такође незнатно смањен, изражено у процентима: са 17,50% на 17,39%.

У табели приказујемо националну структуру становника општине Ада, за осам најбројнијих националних заједница у периоду 2002 – 2011., према подацима из пописа спроведеног од стране РЗС:

Попис	Мађари	Срби	Роми	Хрвати	Словаци	Југословени	Албанци	Муслиман	Остало
2011	12.750	2.956	323	50	18	74	25	13	782
2002	14.558	3.324	277	66	14	275	38	19	423

- Рублика : Остало; подразумева лица која се нису изјаснила о националној припадности, етничке мањине заступљене са мање од 13 чланова у спроведеним пописима, лица која су се изјаснила регионалном припадношћу и лица са непознатим националним – етничким пореклом.

Општина Ада је вековна мулти-етничка заједница, у којој у бројевима мањим од наведених у претходној табели живе и припадници других националних заједница: Црногорци, Бошњаци, Буњевци, Власи, Румуни, Русини, Словенци и Украјинци. Ада је више-национална заједница, пример и модел духовног и цивилизацијског модела сарадње нација. Различите националности становника су значајно богатство и културни ресурс општине, који заједнички граде специфични дух и имиџ локалне заједнице промовишући суживот, толеранцију и међусобно поштовање.

Када је у питању верско-конфесионална припадност становништва општине, према подацима из пописа спроведеног 2011. године од укупно тада регистрованих 16.991 становника, 94,6% становника се изјаснило о својој верско-конфесионалној припадности. Најбројнију религијску заједницу, с обзиром на број становника има римо-католичка црква. Број грађана општине који се изјаснио да је римо-католичке вероисповести је 12.942 грађана, док је после римо-католичке, на територији општине најзаступљенија православна вероисповест становништва, са укупно 3.193 грађана.

У табели приказујемо регистровано становништво општине из 2011. године по религијско-конфесионалној припадности:

Укупан број становника општине који су се изјаснили о личној верској припадности	Број становника који припадају одређеној вероисповести на територији општине
Римо-католичка вероисповест	12.942
Грчко-православна вероисповест	3.193
Протестантска вероисповест	191
Остале хришћанске вероисповести	8
Исламска вероисповест	4
Укупно	16.338

Напомена: За укупно 653 становника није утврђена религијска припадност или се нису изјаснили односно остала је непозната.

2.4 ПРИВРЕДА

2.4.1 Запосленост на територији општине

На територији општине укупан број запослених, према подацима на дан 31.12.2019. године, је 4.265 лица. Учешће младих старости између 15 и 28 година у укупном броју запослених је 16,5%, а број запослених на територији општине на 1000 становника је 270. У поређењу са подацима из исте области који се односе на Северно-банатски округ, везано за број запослених, број запослених са територије општине учествује у броју запослених на нивоу од 11%. Бележе се позитивније тенденције између општине Аде и просека Северно-банатског округа када су у питању друге две значајне категорије (статистички показатељи) запослености: општина Ада има мањи број запослених лица старости између 15 и 28 година у укупном броју запослених у односу на просек броја запослених лица ове категорије на територији округа (у Ади је проценат заступљености у укупном броју запослених лица ове старосне доби, 16,5% док је на нивоу округа мањи. 15,8%), а такође број запослених на 1000 становника је значајно већи од броја запослених на 1000 становника на територији округа (у Ади на 1000 становника запослено је 270 лица, док је на нивоу округа на 100 становника запослено мање: 248 становника).

У наредној табели приказујемо број запослених лица на сва три нивоа политичке власти, укључујући и ниво административно-територијалне поделе Републике Србије (управно-административне округе).

Табела: Преглед броја запослених лица на територији Републике Србије, АП Војводине, Северно-банатског округа и општине Аде, по категоријама укупног броја запослених, учешћа младих од 15 до 28 године старости у укупном броју запослених и броја запослених на 1000 становника.

Ниво политичке власти	Укупан број запослених (у бројевима запослених)	Учешће лица старости од 15 до 28 година у укупном броју запослених (у %)	Број запослених на 1000 становника (у %)
Република Србија	2,173,135	15,5	313
Аутономна покрајина Војводина	577.746	16,2	312
Општина Ада	4265	16,5	270
Административно-територијални ниво: Северно-банатски управни округ	38.507	15,8	248

2.4.2 Структура привредног сектора и запосленост према областима привреде и општини рада запослених

Највећи број запослених на територији општине Ада запослен је у правним лицима, прерађивачкој индустрији, као предузетници и пружаоци услуга у самосталним делатностима, трговини на велико и мало, као индивидуални пољопривредници, у области образовања и у области здравственог система и социјалне заштите.

У поређењу доминантне структуре сектора највеће запослености између општине Ада и Северно-банатског округа, највећа заступљеност општине је у следећим секторима – областима рада; предузетништво (мање од петине запослених са територије округа је запослено на територији општине Ада: 1095 у Ади, 5.634 на територији округа), прерађивачка индустрија (нешто мало мање од петине запослених са територије округа је запослено на територији општине Ада: 2.432 лица у Ади, а на територији округа укупно 12.654), код регистрованих индивидуалних пољопривредника (сваки седми на територији округа ради на територији општине Ада), у области правних лица (свако осмо правно лице са територије округа делатност обавља и ради на територији општине Ада) и области образовања (сваки десети запослени у овој области рада са територије Северно-банатског округа запослен је на територији општине Ада).

Укупан број запослених, по субјектима, секторима и броју запослених на територији општине Ада приказујемо у следећој табели

Табела: Преглед броја, области- врсте делатности запослених на територији општине Ада, на дан 31.12.2019. године.

Редни број	Област деловања субјеката у сектору привреде на територији општине Ада	Број запослених
1	Правна лица	3308
2	Предузетници и самосталне делатности	1095
3	Пољопривреда	16
4	Рударство	2
5	Прерађивачка индустрија	12.654
6	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	5
7	Снабдевање водом	27
8	Грађевинарство	87
9	Трговина на велико и мало	637

10	Саобраћај и складиштење	126
11	Смештај и исхрана	89
12	Информисање и комуникације	40
13	Финансијско пословање и осигурање	35
14	Послови у области некретнина	1
15	Иновационе и техничке делатности	114
16	Административне и помоћне услужне делатности	42
17	Државна управа и обавезно социјално осигурање	147
18	Образовање	261
19	Здравствена заштита и социјална политика	219
20	Уметност, забава и рекреација	33
21	Остале услужне делатности	88
22	Регистровани индивидуални пољопривредници	334

2.4.3 Незапосленост

Степен незапослености у општини Ада је изузетно низак. На дан 31.12.2019. године на територији општине је регистровано свега 388 незапослених лица, што представља свега 5,64% незапослених лица са територије Северно-банатског округа. На територији општине живи свега 0,38% незапослених лица целе територије АП Војводине и свега 0,07% незапослених лица са територије Републике Србије.

Број незапослених лица на територији општине Ада је 25 незапослених на 1000 становника, и у том критеријуму општина је шампион Северно-банатског управног округа. Податке о броју незапослених на 1000 становника са територија општина Северно-банатског управног округа приказујемо у следећој табели.

Табела: Број укупно незапослених лица и број незапослених лица на 1000 становника у општинама Северно-банатског округа на дан 31.12.2019. године

Јединица локалне самоуправе – општина – град	Број незапослених лица (у бројевима)	Број незапослених лица на 1000 становника
Општина Ада	388	25
Град Кикинда	2.943	54
Општина Кањижа	1.196	51
Општина Нови Кнежевац	749	73
Општина Сента	940	43
Општина Чока	663	65

Проблематична је чињеница да општина Ада и поред малог и са становишта локалног економског развоја маргиналног броја незапослених лица има изразито неповољну структуру незапослених лица. Од укупно 388 незапослених лица у Ади, више од половине незапослених је без икаквих квалификација (222 лица, односно 57,2%). Ипак, овај проблем је решив имајући у виду могућности буџетског финансирања доквалификације или преквалификације незапослених, у складу са потребама тржишта рада.

2.4.4 Општинске инвестиције у локални економски развој Аде

Улагање у локални економски развој односно у опремање индустријске зоне, подршку запошљавању и предузетништву представљало је у последње четири године снажну основу која је за резултат дала ниску незапосленост, значајна улагања у економију и

подршку инвестицијама у општини и повећавање запослености у кључним секторима за развој локалне привреде.

Укупна буџетска улагања у оквиру програма: Локални економски развој (даље: ЛЕР), у периоду од 2018. до 2021. године износила су 98,25 милиона динара, а највећа буџетска издвајања бележе се у 2019. години када је уложено 48,16 милиона динара у област ЛЕР-а. У 2021. години је планирано у предметном периоду (2018-2021. година) најмање буџетско издвајање за подршку ЛЕР-у пре свега због ранијих високих улагања буџетских средстава у ову област.

У табели приказујемо буџетска издвајања за ЛЕР за период од 2018. до 2021. године, са апострофирањем врсте буџетског улагања.

Табела: Преглед буџетског финансирања програма ЛЕР-а општине Ада у периоду 2018-2021. година (у номиналним износима, по годинама и у процентима у односу на укупни укупни буџет – расходна страна)

Година	Укупни буџетски расходи за ЛЕР (у милионима динара)	Удео буџетских издатака за ЛЕР у укупном буџету општине (у %)	Два најзначајнија програма која су финансирана у предметној години
2021	14,66	2,1	Мере активне политике запошљавања (1,3%) Подршка ЛЕР и предузетништву (0,5%)
2020	22,22	2,8	Подршка ЛЕР и промоција предузетништва (1,3%) Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (1,3%)
2019	48,16	5,0	Подршка ЛЕР и промоција предузетништва (3,2%) Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (2,8%)
2018	26,70	4,3	Изградња трафостанице и инфраструктуре у индустријској зони (3,9%) Мере активног запошљавања (0,7%)
УКУПНО	98,25		

2.5 ТУРИЗАМ

2.5.1 Туристичке инфраструктура (организационо-институционална и приватно-предузетничка), развојни капацитети туристичке области и општинске туристичке атракције

Главну туристичку организациону целину општине представља ЈП „Адица“. Ово јавно предузеће поседује комплекс базена са уређеном и туристички опремљеном околином и спортским пансионом. На територији општине Ада постоје услови за даљи развој

здравственог и спа туризма, спортско-рекреативног, камперско-речног, бањског, ловно-риболовног и манифестационог туризма.

Постоји инфраструктура и потенцијал за развој камперско-речног туризма, пре свега на подручју Мола, уз реку Тису, која представља неисцрпни природно – туристички ресурс општине. Општина има потенцијал и за развој бањског туризма јер „Бања Орловача“ са својим лековитим блатом и правилним поступањем општине у искоришћавању овог специфичног географско-природног ресурса, представља неисцрпну могућност даљег развоја туризма на територији општине. Снажан туристички потенцијал, без интернационалних претензија има и постојање марине „Сидро“. За одређене циљне групе туриста (уз јасну сегментацију туристичке клијентеле), као и уз увођење озбиљнијег стратешког планирања у туристичкој сфери на општинском нивоу, значајни потенцијал имају и салаши.

Када је у питању ловни туризам битно је истаћи да општина има дугу традицију ловног туризма, развијена и искусна ловачка друштва, лепе и богате ловне терене. Риболовни туризам привлачи све већи број туриста после изградње језера „Буцак“ (дужина 14 км, у близини Аде).

Кључне манифестације са највећим бројем гостију и туриста на територији општине су: Дани Аде, Дани Мола, Освећење славског колача на Утринама, такмичења у кувању овчијег паприкаша (перкелт) у Оборњачи Жетелачки дани у Стеријину, дани „Сарваш Габор“, симпозијум „Новак Радонић“ Мол, организовање традиционалне школе плеса и завршног бала за ученике, који су завршили основно образовање, сусрети љубитеља мотор бицикала, уз пригодан програм, касачки дербији, општински хиподром и изложбе паса. У основи, све наведене манифестације су локално-регионалног карактера, без капацитета да трајније обезбеде већи број посета и прилив туриста.

2.5.2 Положај општине Ада на туристичком тржишту АП Војводине и Републике Србије

Општина Ада, поред напред поменутих значајних ресурса за даљи развој туризма има позитиван тренд раста броја регистрованих туриста. У 2019. години општину је посетило укупно 14.991. туриста (према подацима Општинске управе општине Ада). Број домаћих и страних туриста који посећују и региструју се на територији општине Ада у периоду од 2015. до краја 2019. године повећан је три пута, што представља изванредно повећање броја туриста. Ови подаци су охрабрујући и показују снажни капацитет општине Аде да и у будућем периоду настави позитиван тренд раста броја туриста који посете општину Ада и који ноће на територији општине. Посебно је значајно да је број ноћења туриста у предметном периоду порастао за 6,5 пута, а број страних туриста који су ноћили на територији општине Ада у 2019. години у поређењу са 2015. годином порастао је за више од пет пута. Раст броја туристичких посета и броја ноћења домаћих и страних туриста је константан, уочљив и како подаци показују незаустављив тренд, који може бити трансформисан у компетитивну предност општине у односу на конкуренцију и друге дестинације у окружењу.

За даљи развој општине у овој изузетно значајној области је од посебног значаја висок степен развоја туристичке инфраструктуре: лака доступност путне инфраструктуре,

присуство видљивих обележја туристичке понуде, саобраћајна сигнализација и снажна повезаност – пословна сарадња између произвођача хране и власника смештајних објеката и ресторана. Поред туристичке инфраструктуре од велике важности за даљи развој туризма је и велика посећеност локалне туристичке понуде – туристичког садржаја, у оквиру које доминирају изражени развојни потенцијали у области велнес, спа и здравственог туризма, као и рекреациони и спортски туризам, који представљају снажну и атрактивну базу за даљи туристички развој општине Ада као значајне дестинације. Постоје значајни ресурси у наведеним областима, почев од лековите воде, хотелских капацитета до услова за специфичан вид туризма намењен посебној циљној групи: спортистима, са јединственим условима за рад. Од важности су и доступни културни садржаји и локалне манифестације, као и објекти са историјском вредношћу на територији општине Ада (цркве, етно кућа, старе зграде и друго).

Ситуација када је у питању број ноћења домаћих и страних туриста на територији општине Ада у поређењу са два виша нивоа власти (републичким и покрајинским) и са вишим административно-територијалним нивоом (ниво Северно-банатског округа) је повољна по општину Ада. Када је управни округ у питању, општина Ада учествује у укупном броју ноћења домаћих и страних туриста у 2019. години са укупно 11% туриста.

Табела: Преглед броја ноћења домаћих и страних туриста (укупан број ноћења, број ноћења домаћих туриста и број ноћења страних туриста) у 2019. години (Извор: „Општине и региони у Републици Србији 2020“; Завод за статистику РС)

Ниво власти	Укупан број ноћења туриста	Укупан број ноћења домаћих туриста	Број ноћења страних туриста
Република Србија	10.073.299	6.062.921	2.782.504
Аутономна покрајина Војводина	1.384.344	774.143	610.201
Северно-банатски управни округ	155.491	123.270	32.221
Општина Ада	17.120	10.304	6.816

2.6 ПОЉОПРИВРЕДА

2.6.1. Основне карактеристике општине у области пољопривреде

Пољопривредна политика општине Ада формира се на два начина: доношењем годишњих програма развоја пољопривреде, од стране надлежних органа и редовним буџетским издвајањима за ову област. У основи, Ада није пољопривредна општина, и у поређењу са основним карактеристикама земљишта, броја газдинстава и пољопривредне производње

нема потребан степен конкуритивности у овој области, пре свега на националном и покрајинском нивоу.

У табели приказујемо број газдинстава и коришћено земљиште (у хектарима) у циљу представљања генералног места и улоге општине Ада у ширем, окружном, покрајинском и националном пољопривредном амбијенту.

Табела: Преглед броја пољопривредних газдинстава и коришћеног пољопривредног земљишта (у хектарима) на нивоу РС, АП Војводине, Северно-банатског управног округа и општине Ада (подаци РЗС на дан 31.12.2019. године).

Nivo vlasti	Број пољопривредних газдинстава	Коришћено пољопривредно земљиште (у хектарима)
Република Србија	5.645.541	3.475.894
Аутономна покрајина Војводина	127.570	1.574.366
Северно-банатски управни округ	12.612	176.701
Општина Ада	1.672	19.800

Међутим, када је у питању окружни ниво, општина има сасвим прихватљиве и задовољавајуће конкурентске могућности када су у питању пољопривредна газдинства и коришћено пољопривредно земљиште. Имајући у виду да се на територији Северно-банатског управног округа налази шест јединица локалне самоуправе (пет општина и један град), посебно у сегменту учешћа општине на нивоу округа по броју пољопривредних газдинстава општина је на нивоу просека, док врло мало заостаје у делу који се односи на укупно коришћено пољопривредно земљиште. Изнети подаци о вишим нивоима власти, показују претходно изречено становиште, да је удео општине у односу на РС и АП Војводину мали, да нема, у овом веома значајном сегменту пољопривредне политике, конкуритивне шансе и ресурсне предности.

Табела: Удео општине Ада (изражен у процентима) у односу на два виша нивоа власти и Северно-банатски управни округ, у областима броја пољопривредних газдинстава и коришћеног пољопривредног земљишта.

Виши ниво политичке власти и ниво административно-територијалне поделе коме припада општина Ада	Удео општине Ада у укупном броју пољопривредних газдинстава (у %)	Удео општине Ада у укупно коришћеном пољопривредном земљишту (у %)
Република Србија	0,029	0,569
Аутономна покрајина Војводина	1,310	1,257
Северно-банатски управни округ	13,25	11,20

Међутим, према подацима из 2019.године општина има значајно слабије учинке у свим произвођачким пољопривредном областима, пољопривредних површина, броја пољопривредне механизације и грла (говед, стока, овце и др.). Општина нема конкуритивних карактеристика на нивоу покрајине по претходно наведеним питањима (критеријумима у сектору пољопривреде), а када је у питању ниво Северно-банатског

округа, општина Ада је лидер у броју оваца (6,715) и броју живине (118.450). Готово трећина овчарских грла налази се на територији Аде, а значајно више од трећине броја регистроване живине налази се у Ади.

2.6.2 Буџетска издвајања за пољопривредну област

У периоду од 2018. до 2021. године укупна планирана буџетска издвајања општине за област – програм: Пољопривреда и рурални развој износила су 40,77 милиона динара, што у просеку представља издвајање од нешто више од 10 милиона динара по години финансирања. Највећа издвајања у номиналним износима, општина је планирана (и реализовала) у 2018. години (13,40 милиона динара) а најмања издвајања за пољопривреду планирана су у Одлуци о буџету општине Ада за 2021. годину (7,85 милиона динара). Средства буџета општине која се опредељују и реализују у оквиру програма: Пољопривреда и рурални развој, користила су се за две намене: за финансирање подршке пољопривредне политике у локалној заједници и за финансирање мера за подстицање руралног развоја, изузев у 2018. години када је поред ове две намене употребе буџетских средстава финансирано и увођење каналске мреже у функцији одводњавања пољопривредног земљишта у Мољу.

Удео финансирања пољопривреде у општинском буџету у предметном периоду кретао се на нивоу од 0,9% средстава од укупног буџета општине (у 2019. години) до 2,2 % средстава за пољопривреду и рурални развој у буџету за 2018. годину. Просек издвајања за пољопривреду у предметном периоду износио је 1,35% укупног буџета општине.

У следећој табели приказујемо буџетска издвајања за област: Пољопривреда и рурални развој, у периоду од 2018. до 2021. године, у номиналним износима, уделу пољопривреде у укупном буџету и уделу намене средстава у области пољопривреде у делу годишњих буџета за област: Пољопривреда и рурални развој.

Табела: Преглед буџетска издвајања за област: Пољопривреда и рурални развој, у периоду од 2018. до 2021. године, у номиналним износима, удела пољопривреде у укупном буџету општине и удела намене средстава у области пољопривреде у делу годишњих буџета за област: Пољопривреда и рурални развој

Година	Буџетска издвајања за област пољопривреде (номинални износи, милионима динара) у	Удео области: Пољопривреда и рурални развој у укупном буџету општине по годинама (у %)	Намена средстава у области: Пољопривреда и рурални развој (изражено у номиналним износима и % у односу на укупан буџет општине)
2021	7,846	1,1	Подршка пољопривредној политици у локалној заједници – 7,17 милиона; 1,0% Мере подршке руралном развоју (РР) – 670.000; 0,1%
2020	9,960	1,2	Подршка пољопривредној политици у локалној заједници – 9,36 милиона;

			Мере подршке руралном развоју (РР) – 600.000 динара
2019	9,570	0,9	Подршка пољопривредној политици у локалној заједници – 8,97 милиона; 1,4% Мере подршке руралном развоју (РР) – 600.000; 0,1%
2018	13,400	2,2	Подршка пољопривредној политици у локалној заједници – 8,30 милиона; 1,4% Мере подршке руралном развоју (РР) –1,1 милион динара: 0,2% Увођење каналске мреже у функцији одводњавања атмосферских падавина и подземних вода у Мољу – 4,0 милиона динара; 0,6%

2.7 КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

На територији општине, у области пружања комуналних услуга основана су два јавна предузећа: ЈКП „Стандард“ и ЈП „Адица“. ЈКП „Стандард“ (даље: „Стандард“) обавља послове из следећих комуналних делатности: дистрибуција воде и гаса, канализације, одржавања зелених и јавних површина, одржавање чистоће и управљање и одржавање пијацама. У „Стандарду“ је запослено 44 лица, док је у ЈП „Адица“ запослено 7 лица, на неодређено време. Број запослених не одговара потребама пренетих надлежности два наведена јавно-комунална предузећа.

2.7.1 Водоснабдевање и канализациони систем на територији општине

На централни водовод прикључени су становници насеља Ада и Мол. Водовод се снабдева из шест бунара. Два бунара се налазе у сталној употреби док остала четири имају карактер помоћних и активирају само у случајевима нарушавања водоснабдевања из два главна бунара. На нивоу календарске године експлоатише се око 800.000 м³ воде за пиће, а вода се након дезинфекција (хлорисања) дистрибуира потрошачима у поменутих насељима општине. Укупан број корисника водоводне мреже је 6.518, са већинским учешћем корисника у насељу Ада.

Квалитет воде се систематски и редовно прати, уз стручну и техничку подршку Завода за јавно здравље Кикинда. Општинска вода је микробиолошки чиста и исправна, а хемијски је неисправна. Параметри који утичу на хемијску неисправност воде из локалног водовода су: боја, оксидабилност и арсен, електро-проводљивост, амонијак и гвожђе.

Укупан број корисника канализационе мреже је 1573 домаћинстава, а највећи број корисника јавне канализационе мреже је у насељу Ада. Приступ канализационој мрежи нема око 10.000 становника општине, а највећи број становника без приступа канализационој мрежи је са територије следећих насеља: Ада, Мол и Утрине. Кључни проблеми локалне канализационе мреже су: застарелост мреже, губици у мрежи,

недоступност ове комуналне услуге свим становницима релативно урбаних насеља општине и немогућност општине да самостално, без помоћи других актера (републичког и покрајинског нивоа власти, прватних партнера и компанија) планира изградњу нове канализационе мреже, продужавање постојеће и комплетну реконструкцију и модернизацију у складу са савременим стандардима.

2.7.2 Дистрибуција гаса на територији општине

На територији општине је изградња дистрибутивне гасне мреже започета пре 32 године, најпре гасификацијом насеља Ада, када је гасификација подељена на четири етапе и када се паралелно радило, у каснијем периоду на проширивање гасне мреже од главне мерно-регулационе станице према центру општине. Дистрибутивна мрежа гаса почиње од главне мерно-регулационе станице (код предузећа ХК „Потисје“ а вод пречника који се протеже главним улицама (укупно седам улица) је 160 мм. Са главног вода, мрежа се разгранавља пречницима различите величине до крајњих потрошача. Укупан број у 2020. години крајњих потрошача је следећи: 120 органа и установа и 975 домаћинстава, што је према процени укупно 2500 грађана са доступношћу ове енергетске делатности.

Садашњим и потенцијалним потрошачима је омогућено прикључење на следеће гасне уређаје за домаћинство: гасни котлови на димњак (прикључивање на централно грејање и доступност санитарне топле воде; фасадни гасни котлови (економична примена за централно грејање и добијање топле воде); гасни котлови за уградњу у постојеће котларнице, гасне пећи (за решавање локалног грејања помоћних просторија зграда) и гасни штедњаци, са лаким подешавањем на природни земни гас.

2.7.3 Одржавање површина и поступање са комуналним отпадом

Општина редовно одржава јавне и зелене површине, преко ЈКП „Стандард“. У оквиру послова одржавања јавних површина одржавају се: семафори, јавна расвета, саобраћајна сигнализација, тротоари, пражњење канти за смеће и др. У оквиру послова одржавања зелених површина обављају се послови садње цвећа, дрвећа, кошења, одржавање паркова и др. „Стандард“ обезбеђује и сопствене приходе кроз комерцијалне уговоре о пружању услуга трећим лицима.

2.7.4 Стање животне средине на територији општине

Од свих параметара у области животне средине општина најбоље резултате има када је у питању проценат броја прикључених домаћинстава на водоводну мрежу и испоручене воде за пиће. Укупан број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу је, према подацима за 2019. годину: 5.963 домаћинства, што представља више од 10% укупног броја прикључених домаћинстава на водоводну мрежу на територији припадајућег округа. Када је реч о поређењу броја прикључених домаћинстава општине Ада на водоводну мрежу у поређењу са АП Војводином, број прикључених домаћинстава општине чини 0,89 свих прикључених домаћинстава покрајине.

Такође, поред броја прикључака на водоводну мрежу, општина Ада у параметрима животне средине добре резултате има у сегменту: испоручена вода за пиће. Скоро 11% укупно испоручене воде за пиће на целој територији округа испоручује се на територији општине Ада. У овом сегменту боље учинке имају град Кикинда и општине Кањижа и Сента.

Слабе и испод-просечне перформансе, када је у питању поређење са окружним и покрајинским нивоом општина Ада има у свим другим еколошки релевантним областима, значајним за постојање здраве и безбедне животне средине и очување квалитета ваздуха, воде и земљишта: укупно захваћене воде, укупно испуштене воде, испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода, пречишћене отпадне воде и број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу (укупно: 1259 домаћинстава у поређењу са 26.576 домаћинстава прикључених на целој територији округа, што износи свега 4,73 прикључених домаћинстава Аде у односу на округ). Сваки тристоти становник покрајине Војводине чије домаћинство је прикључено на канализациону мрежу живи на територији општине Ада (0,36% број прикључака на територији Аде у односу на број на територији АП Војводине).

2.7.5 Поступање са комуналним отпадом на територији општине

„Стандард“ у име општине, која је оснивач, врши сакупљање опада из домаћинстава, као и одвожење и депоновање комуналног отпада из пословних просторија правних лица и предузетника. „Стандард“ је опремљен модерним типским кантама (укупан број је: 5.100). Према извештају из 2020. године, „Стандард“ је прикупио и правилно, у складу са описом послова јавног предузећа спровео одвожење и депоновање до 9.000 тона смећа из домаћинстава и из пословних просторија правних лица и предузетника. Комунални отпад, прикупљен са територије општине, у претходно описаним процесима одвози се на локацију општинске депоније отпада комуналног отпада у насељу Ада. Општина има активну локалну депонију, чија дозвола за рад истиче у новембру 2021. године.

2.7.6 Општински путеви

Општина у поређењу са другим општинама на територији Северно-банатског округа има најмање локалних општинских путева покривених савременим коловозом. Половина општинских путева нема савремени коловоз, док према подацима (31.12.2019. год.) четири општине припадајућег округа имају савремени коловоз на свим општинским путевима, а град Кикинда на 99% територије града. Податке о дужини општинских путева на територији округа приказујемо у табели.

Табела: Покривеност општинских путева савременим коловозом на територији општина Северно-банатског округа

Јединица локалне самоуправе	Укупна дужина општинског пута на територији јединице локалне самоуправе (у км)	Укупна дужина општинског путева са савременим коловозом (у км)
Град Кикинда	97,673	96,773
Општина Ада	84,22	42,27
Општина Кањижа	59,60	59,60
Општина Нови Кнежевац	4,00	4,00
Општина Сента	25,2	25,2
Општина Чока	9,8	9,8

2.7.7 Буџетска издвајања за пружање комуналних услуга, укључујући и саобраћај и заштиту животне средине

У периоду од 2018. године до 2020. године, када су планирани буџети за наведене три године, као и укључујући планирана буџетска средства за текућу 2021. годину за наведене области, укупно је реализовано и планирано 414,38 милиона динара. Највећа буџетска улагања била су у области комуналних делатности у оквиру које су преовладавали углавном у половини укупних средстава за комуналне делатности средства намењена одржавању јавног осветљења. Највећи износ средстава за комуналне делатности био је планиран у 2021. години : 75,1 милиона динара, односно укупно 10,6% укупног буџета општине.

У области заштите животне средине одлукама о буџету опредељено је у предметном периоду најмање буџетских средстава у поређењу три битне области за пружање комуналних услуга: укупно 111,49 милиона динара, а највећа планирана средства била су у 2018. години: 61 милион динара односно 10,0 % укупног буџета општине. У целој структури буџетских средстава намењених заштити животне средине четири петине средстава било је намењено за управљање отпада.

За финансирање путне инфраструктуре односно саобраћајне области било је у предметном периоду намењено укупно 123,14 милиона динара, а највише средстава планирано је за текућу, 2021. годину: укупно 22,55 милиона динара, што представља свега 3,2% укупних планираних средстава буџета општине. У области путне инфраструктуре последње три године буџетска средства су инвестирана у одржавање саобраћајане инфраструктуре, готово у целости, а у 2018. години већински је финансирано управљање саобраћајем (више од половине намењених средстава, од укупно 17,16 милиона динара).

У основи, овако шире посматрана комунална област, без обзира на појединачне и у одређеним буџетским годинама, високе номиналне износе је генерално посматрано имала низак ниво учешћа у укупном буџету општине, није се сматрала приоритетном облашћу за робуснија улагања буџетских средстава. Поред ове чињенице битно је истаћи да је област улагања буџетских средстава у заштиту животне средине прилично занемарена (улагања буџетских средстава у ову област кретала су се од 0,9% укупног буџета до 4,2% укупног годишњег буџета општине). Такође, улагање буџетских средстава у област комуналних делатности у ужем смислу углавном се сводило на улагања у јавно осветљење, при чему је евидентно да су биле у финансијском смислу и у смислу приоритизације потреба општине занемарене друге битне комуналне под-области: одржавање јавних површина, одржавање чистоће и комунално опремање насеља.

2.8 ОБРАЗОВАЊЕ

2.8.1 Образовна структура становништва општине

У оквиру образовне структуре становништва општине приказујемо податке за лица, са пребивалиштем на територији општине која су старија од 15 година, односно укупно за 14.546 лица. Образовна структура становништва општине подразумева приказ према школској спреми.

Према подацима са последњег спроведеног пописа (2011. године) у образовној структури становништва доминирају лица за навршеним средњим образовањем (6.716 лица) и лица са завршеном основном школом (3.974 лица). Овај податак, да је од укупног броја радно способног становништва, чак 10.184 лица односно 70,0% становника општине Ада, на

нивоу основног и средњег формалног образовања не иде у прилог основним развојним потребама општине.

У табели приказујемо образовну структуру становништва општине, према школској спреми:

Школска спрема	Број становника општине са одговарајућом школском спремом	Заступљеност становника општине са одговарајућом школском спремом у укупном броју становника старијих од 15 година
Становници без школске спреме	178	1,22
Становници са непотпуном основном школом	2.343	16,10
Становници са завршеном основном школом	3.974	27,32
Становници са завршеном средњом школом	6.716	46,17
Становници са вишим образовањем	679	4,66
Становници са високим образовањем	725	4,98
Укупан број становника изнад 15 година старости	14.546	100

У поређењу са образовним профилем општине, са претходног пописа становништва (обављеног 2002. године), образовна структура општине је повољнија, у највећем броју критеријума (када је реч о школској спреми. Приказ података обезбеђујемо у следећој табели:

Табела: Приказ школске спреме становника општине Ада по подацима из обављених пописа становништва 2002. и 2011. године, по критеријуму: школска спрема:

Школска спрема	Подаци о школској спреми становника општине из пописа обављеног 2002. године(изражени у броју становника у номиналном износу)	Подаци о школској спреми становника општине из пописа обављеног 2011. године (изражени у броју становника у номиналном износу)
Становници без школске спреме	354	178
Становници са непотпуном основном школом	3.748	2.343
Становници са завршеном основном школом	4.616	3.974
Становници са завршеном средњом школом	6.185	6.716
Становници са вишим образовањем	612	679

Становници са високим образовањем	505	725
Укупан број становника изнад 15 година старости	16.051	14.546

о Напомена: број становника општина, по обављеним пописима за 2002. и 2011. годину, за које је непознат степен школске спреме је идентичан (41 лице)

У односу на прву деценију XX века, образовна структура становништва општине је побољшана: смањен је број становника без школске спреме, са непотпуном основном школом, са завршеном основном школом а повећан (изражено у процентима између 10% и 45%) број становника са завршеном средњом школом, вишим и високим образовањем. Посебно је значајно, са становишта развојних шанси општине и потенцијала обављања најсложенијих послова на територији општине, повећање броја становника са високим степеном образовања (за чак 45%) и са вишим образовањем (за незнатно више од 10%).

У следећој табели приказујемо удео становника општине Ада на нивоу РС, када су у питању лица изнад 15 година старости по школској спреми (критеријуми: завршена основна школа, средња школа, више образовање и високо образовање):

Школска спрема	Општина Ада	Република Србија	Удео општине у на нивоу РС по школској спреми (у%)
Становници са завршеном основном школом	3.974	1.279.116	0,31
Становници са завршеном средњом школом	6.716	3.015.092	0,22
Становници са вишим образовањем	679	348.335	0,19
Становници са високим образовањем	725	652.234	0,11

Највећи удео становника општине Ада, у образовној структури целокупне популације Републике Србије је када је у питању критеријум: становници општине са завршеном основном школом, док је најмањи удео општине, када је у питању критеријум: становници са високим образовањем.

2.8.2.Образовни систем на нивоу општине

2.8.2.1 Предшколско васпитање и образовање

На нивоу предшколског образовања и васпитања на територији општине функционише једна предшколска установа: „Чика Јова Змај“. Предшколска установа (даље: ПУ) функционише од 1964. године и обезбеђује услове за полудневни и целодневни боравак у 10 објеката на територији општине. У оквиру ПУ деци предшколског узраста обезбеђен је квалитетан васпитно-образовни рад, превентивна здравствена и социјална заштита и спровођење ППП (припремни предшколски програм. Укупан број уписане деце у ПУ у узрасту од 1 до навршених 5 година живота је 304 деце, а укупан број деце који похађа

припремни предшколски програм, у 2020-2021. години је 141 дете. У ПУ је укупно запослено 59 лица, а у структури запослених преовладавају жене – васпитачице.

2.8.2.2 Основно образовање

На нивоу основног образовања, на територији општине постоје две основне школе и школа за основно музичко образовање. Основне школе су: „Чех Карољ“ и „Новак Радонић“

ОШ „Чех Карољ“ обухвата пет васпитно-образовних установа и представља централну градску школу (територија насељеног места Ада) у којој се спроводи образовање деце на два језика: на мађарском и српском језику. Комбинована школска одељења образована су у два насеља (Утрина и Оборњача) док у насељима Утрина, Оборњача и Барапарт школи се образовање спроводи искључиво на мађарском језику. У ОШ „Чех Карољ“ основно школску наставу 578 ученика. Наставу од првог до четвртог разреда похађа укупно 293 ученика у 2020-2021 години, док наставу од петог до осмог разреда, у посматраном периоду похађа укупно 285 ученика. Школа има укупно 102 запослених, а од укупног броја запослених наставника је 80, при чему је највећи број наставника за предмете мађарски језик, математика и наставници разредне наставе. Школа је опремљена потребним кабинетским учионицама за квалитетан рад наставника и ученика (информатика, хемија, биологија, физика, географија и стручна учионица за техничко образовање)

ОШ „Новак Радонић“ се налази у насељеном месту Мол. Ученици ове основне школе такође похађају наставу на два наставна језика (мађарски и српски). У школи су посебно креирани услови за извођење наставе физичке културе. У школи се спроводи и програм основног образовања одраслих. Наставу од првог до четвртог разреда похађа укупно 182 ученика у 2020-2021 години, док наставу од петог до осмог разреда, у посматраном периоду похађа укупно 188 ученика. Школа има укупно 73 запослених лица, а од укупног броја запослених наставника је 52 при чему је највећи број наставника за предмете разредне наставе.

Поред две поменуте основне школе, на територији општине налази се и школа за основно музичко образовање „Барток Бела“, са два одељења, у Ади и Мољу. Школу похађа 200 ученика, настава се изводи на мађарском и српском језику, у двогодишњем, четворогодишњем и шестогодишњем трајању.. Школа организује наставу на седам инструмената, поседује музичко забавиште и активни је организатор концерата и музичких манифестација.

2.8.2.3 Средње образовање

На нивоу средњошколског образовања на територији општине постоји једна школа: Техничка школа. Правни претходник ове школе је Техничка средња школа – машинског смера у Ади, основана 1961.године. Техничка школа се налази у централном делу општине и обухвата простор величине 11.607 м². Школа образује средњошколске кадрове у четири главна образовна профила – струке: машинску, електротехничку, текстилну и грађевинску. Наставе се одвија у 24 учионице опште и посебне намене, ако и

у специјализованим кабинетима. Наставу од првог до четвртог разреда похађа укупно 375 ученика у 2020-2021 години, по смеровима:

- смер: машинство и обрада метала; укупан број ученика: 221;
- смер: електро-техника; укупан број ученика: 138;
- смер : грађевинарство; укупан број ученика: 16.

Техничка школа и њено постојање је од изузетног развојног значаја за општину Ада имајући у виду две чињенице: школа обезбеђује стручну и квалификовану радну снагу потребну за даљи економски и индустријски развој и има натпросечну развијену и интензивну сарадњу са домаћим и иностраним партнерима на различитим пројектима од значаја за унапређење образовног процеса и репутације и имица општине. Школа највише сарађује са пријатељским школама из општина са мађарским већинским становништвом и управним окрузима, у којима су у оквиру постојеће административне поделе РС ситуиране општине са мађарским већинским становништвом. Такође, школа сарађује са различитим образовним центрима, музичком школом, еколошким покретима. Школа је успоставила сарадњу са средњим стручним школама из Мађарске и Макаоа (најзначајнија је сарадња са средњим стручним школама из Ходмезевашархеља и Техничком школом за комуникације „Пушкеш Тивадар“ из Будимпеште)

2.9 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

2.9.1 Општински центар за социјални рад, права и услуге у области социјалне заштите

Општина Ада је оснивач Центра за социјални рад општине Ада (даље: Центар). Центар је установа која спроводи јавна овлашћења и одлучује о следећим социјалним питањима и правима:

- Остваривању права на материјално обезбеђење;
- Остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
- Остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
- Остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
- Остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
- Питањима и правима у области хранитељства;
- Питањима и правима у области усвојења;
- Питањима и правима у области старатељства;
- Мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
- Мерама корективног надзора над вршењем старатељског права.

У остваривању својих јавних надлежности, Центар остварује сарадњу са надлежном испоставом полицијске управе, јавним тужилаштвом, судовима, настоји да пружи заштиту и подршку жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела.

Грађани општина Ада, у складу са важећим локалним прописима, остварују права на:

- Једнократну новчану помоћ;
- Једнократну новчану помоћ за новорођено и усвојено дете;
- Право на помоћ у натури;
- Право на пакете хране и хигијене;
- Дневни топли оброк;

- Право на обезбеђивање услуге помоћ у кући;
- Право на кућну негу;
- Право на ослобађање од плаћања накнаде за комуналне услуге (вода и комунални отпад);
- Право на додељивање новчане помоћи материјално угроженим ученицима и студентима.

У 2020. години, Центар је обезбедио остваривање напред наведених права грађана општине у следећим бројевима случајева односно материјалној вредности:

Врста права из области социјалне заштите, која се остварује преко Центра	Број корисника услуге	Вредност реализованог права – укупна по појединачној социјалној услузи (у динарима)
Једнократна новчана помоћ	229	3.524.968
Једнократна новчана помоћ за новорођено дете	88	3.180.000
Помоћ у природи	12	150.000
Пакети хране и хигијене	200	396.534
Дневни топли оброк	187	2.500.000
Обезбеђивање услуге помоћ у кући	40	6.000.000
Ослобађање од плаћања накнаде за комуналне услуге (вода и комунални отпад)	821	2.768.741
Додељивање новчане помоћи материјално угроженим ученицима и студентима	59	997.100

2.9.2 Буџетска издвајања за област социјална заштита на општинском нивоу

Укупна буџетска издвајања за област социјалне заштите у последње четири године (период од 2018. до 2021. године, укључујући Одлуку о буџету општине Ада за 2021. годину, део планираних средстава за социјалну заштиту) износе: 169,4 милиона динара. Од укупно 169,4 милиона динара, трансферна средства намењена спровођењу услуга у обласит социјалне заштите била су маргинална и износила свега : 12,35 милиона динара, односно нешто више од 7% укупних средстава у области социјалне заштите реализованих у периоду од 2018. до 2020. године и планираних за реализацију на расходној страни буџета у 2021. години.

У табели приказујемо укупне расходе општине (буџетска средства и трансферна средства вишег нивоа власти) за период 2018 – 2021. година, уз спецификацију номиналног износа буџетских средстава општине, средстава трансфера вишег нивоа власти и укупног износа средстава за социјалну заштиту по појединачним годинама у оквиру предметно посматраног периода.

Табела: Преглед буџетских издвајања општине, средстава трансфера вишег нивоа власти и укупних средстава за област социјална заштита у општини у периоду од 2018. до 2021. године:

Година	Буџетска средства – средства општинског буџета – расходи (у	Трансферна средства (у милионима динара)	Укупна средства за област социјална заштита (у милионима

	милионима динара)		динара)
2021	38,70	2,90	43,8
2020	43,50	1,90	51,1 (износ увећан због донација)
2019	30,38	2,48	32,78
2018	36,69	5,05	41,75
Укупно	157,05	12,35	169,40

У поређењу, са почетном 2018. годином, буџетска средства општине и укупна средства за финансирање остваривања услуга из области социјалне заштите, у 2021. години увећана су за око 5% (општинска средства буџета) и око 2,5% (укупна средства за социјалну заштиту). Највише средстава за социјалну заштиту опредељено је и реализовано у 2020. години, а највећи износ трансферних средстава, како у номиналном тако и у процентуалном износу, планиран је у 2018. години. За општину је значајан евидентан тренд повећања издвајања за социјалну заштиту, на ниском нивоу, што говори о мањем друштвеном значају социјалне заштите у локалним оквирима и традиционалном нивоу издвајања за нормално остваривање општинских функција у области социјалне политике. Наведени подаци, несумњиво указују да социјална заштита није општински приоритет, што је са становишта будућих развојних потреба општине позитивна чињеница. Треба нагласити да просечан годишњи удео средстава намењених за област социјалне заштите у последње четири године износи 5,75 % средстава у односу на укупан буџет општине у предметном временском периоду.

У табели приказујемо удео финансирања области социјална заштита у односу на укупне расходе буџета општине Ада, по годинама, у периоду од 2018. До 2021. Године.

Табела: удео финансирања области социјална заштита у односу на укупне расходе буџета општине Ада, по годинама, у периоду од 2018. До 2021. Године, са приказом годишњег просека у посматраном периоду

Година	Удео финансирања у појединачној години, за област социјалне заштите, изражен у процентима у односу на укупне расходе буџета у појединачној години
2021	6,1
2020	6,3
2019	3,1
2018	6,8
Просек финансирања за период 2018-2021.год.	5,75

Закључак који се намеће након приказа података о уделу финансирања области социјалне заштите у буџету општине је готово идентичан закључку из претходног поглавља и представља снажан стимуланс издвајањима која у перспективи могу имати стабилизацију социјалних издвајања и перспективно, дугорочнија и прогресивнија издвајања за инвестиције, развој и модернизацију услуга које пружа општина.

2.10 КУЛТУРА

2.10.1. Установе културе на територији општине, организација и активности

Кључна и једина установа културе на територији општине је библиотека „Сарваш Габор“ (у даљем тексту: Библиотека). Основана је 1997. године и у службеној употреби у библиотеци су следећи језици: српски језик и ћирилично писмо и мађарски језик и писмо. Библиотека обавља следеће послове: библиотечко-информационе делатности, послове који се односе на књижевност (стваралаштво, издаваштво, књижарство, преводилаштво), ликовну и примењену уметност, визуелну уметност и архитектуру, уметничку фотографију, сценско стваралаштво и интерпретацију (драма, опера, балет и плес), кинематографију и аудио-визуално стваралаштво, дигитално стваралаштво и мултимедију, научно-истраживачке и едукативне делатности у култури и остале програме (музички, говорни, артистички и сценски програми. У организационом смислу, Библиотека има три службе:

- Службу за библиотечку делатност;
- Службу за остале културне делатности;
- Службу за опште и финансијско-рачуноводствене послове.

Библиотека има укупно 8 запослених лица, заједно са директором Библиотеке. Органи Библиотеке су директор, Управни и Надзорни одбор. Управни одбор има 5 пет чланова. Општина, као оснивач остварује улогу оснивача и одговорног субјекта кроз именовање чланова Управног одбора, по претходно прибављеном мишљењу Мађарске националне мањине.

У 2020. години Библиотека је организовала укупно 103 активности, а међу најпосећенијим активностима су библиотечке активности (55 догађаја), аматерске (28) и ликовне (12).

2.10.2 Буџетска издвајања за област културе

Укупна буџетска издвајања за област културе (укључујући и сопствене приходе установе културе, који су минорни у односу на укупна буџетска средства намењена за финансирање ове области) у последње четири године (период од 2018. до 2021. године, укључујући Одлуку о буџету општине Ада за 2021. годину, део планираних средстава за културу) износе: 75,95 милиона динара. Просечан годишњи удео средстава намењених за област културе у последње четири године износи 2,4% средстава у односу на укупан буџет општине.

У табели приказујемо укупне реализоване расходе (за 2021. годину, планиране и званично још увек не-реализоване) за финансирање културе у општини Ада у периоду од 2018-2021. године.

Табела: Преглед општинских расхода за област културе у периоду 2018-2021. година, са приказом износа у номиналним износима по годинама у милионима и приказом удела области култура у укупним расходима годишњих буџета општине по назначеним годинама

Година	Висина средстава за област култура, номинално приказана, у милионима динара	Удео средстава за финансирање области култура у укупним годишњим расходима буџета општине по годинама, приказани у
--------	---	--

		процентима у односу на укупне расходе општине
2021	14,90	2,8
2020	18,14	2,2
2019	23,81	2,3
2018	19,10	3,1

2.11 РАЗВИЈЕНОСТ ОПШТИНЕ, БУЏЕТСКИ И ФИНАНСИЈСКИ КАПАЦИТЕТИ ОПШТИНЕ

2.11.1 Степен развијености општине

Општина Ада припада другој групи према степену развијености општина на територији Републике Србије. Степен развијености општина у овој групи креће се у распону од 80% до 100% просека Републике Србије. Регион Војводине припада заједно са регионом Београда групи развијених региона на нивоу Републике Србије. Општина Ада, припадношћу другој групи према степену развијености општина, је слабије развијена од 10 општина и градова са територије АП Војводина (Бачка Паланка, Беоцин, Врбас, Вршац, Кањижа, Нови Сад, Панчево, Пећинци, Сента, Стара Пазова и Суботица), а слабије је развијена и од још 10 градова и општина које у административном смислу припадају Републици Србији (територија јужно од Београда). Када је у питању ниво управног округа, коме припада општина Ада, општине и градови из Северно-банатског округа су различитог степена развијености, са већинским бројем општина које припадају другој групи према степену развијености општина на територији Републике Србије.

У табели приказујемо положај општина и градова са територије Северно-банатског округа према степену развијености општина и градова.

Табела: Преглед положаја општина и градова са територије Северно-банатског округа према степену развијености општина и градова на територији Републике Србије

Јединица самоуправе – општина – град	локалне општина –	Степен (приказан припадности развијености)	развијености путем групи	Положај јединице локалне самоуправе – општине – града у односу на републички просек и оцена положаја јединице локалне самоуправе
Општина Кањижа		Први степен развијености		Степен развијености изнад просека РС
Општина Сента		Први степен развијености		Степен развијености изнад просека РС
Општина Ада		Други степен развијености		Степен развијености који се креће у распону од 80% до 100% просека РС
Општина Нови Кнежевац		Други степен развијености		Степен развијености који се креће у распону од 80% до 100% просека РС
Град Кикинда		Други степен развијености		Степен развијености који се креће у распону од 80% до 100% просека РС

Општина Чока	Трећи степен развијености	Недовољно развијена општина - Степен развијености који се креће у распону од 60% до 80% просека РС
--------------	---------------------------	--

2.11.2 Буџетски капацитети општине

Општина Ада има довољне буџетске капацитете за обављање изворних и поверених надлежности општине у складу са Законом о локалној самоуправи, Законом о финансирању локалне самоуправе и другим секторским законима, којима се прописује обављање одређених надлежности и послова од стране органа и организација општине. Општина Ада не припада већинској групи општина у Републици Србији са великом и ограничавајућом зависношћу од трансферних средстава – односно од средстава других, виших нивоа власти (у случају општине Ада, са нивоа АП Војводине и Републике Србије). Више од половине општина и градова са територије Републике Србије, финансирају обављање изворних и поверених послова кроз сталне, увећане и високе трансфере виших нивоа власти (учешће трансферних средстава у овим општинама је између 35% и 50% укупних прихода буџета општине – града).

Општина Ада у последње четири године (посматрани период од Одлуке о буџету општине за 2018. годину до Одлуке о буџету општине за 2021. годину) бележи солидан тренд раста приходне стране буџета, респектабилно смањивање расходне стране буџета и контролисале буџетско-финансијских токова односно финансијско пословање које не угрожава благовремено и квалитетно извршавање обавеза општине.

У следећој табели приказујемо периодично кретање приходне и расходне стране буџета општине Ада за период од 2018. до 2021. године, са назнаком мањка или вишка пројектованих средстава у годишњим буџетима општине (у складу са годишњим Одлукама о буџету општине Ада).

Табела: Преглед буџета општине Ада за период од 2018. до 2021. године

Година	Приходи буџета (у милионима динарима)	Расходи буџета (у милионима динарима)	Суфицит / Дефицит буџета (у милионима динарима)
2021	689,5	528,9	Суфицит: 160,5
2020	642,2	813,1	Дефицит: 170,7
2019	724,0	744,8	Дефицит: 20,8
2018	609,0	617,1	Дефицит: 8,1

Буџет општине (приходна страна) је у последње четири године у тренду сталног раста, у поређењу са почетном, 2018. годином, на нивоу од 13% раста, док је расходна страна у тренду пада, што омогућава рационално планирање буџета, ефикасно извршавање надлежности и планирање инвестиција. Посебно је значајно да је у 2021. години планиран суфицит буџета, који омогућава значајнија и робуснија улагања у развој општине. Једини изузетак у описаном тренду је 2020 година. Дефицити буџета у 2018. и 2019. години су на нивоу прихватљивих (око 3% приходне стране буџета). Уочљиво је да општинско руководство и органи који предлажу и усвајају буџет општине (Општинско веће и Скупштина општине) поступају циљано, балансирано и одговорно.

Када је у питању сама структура приходне стране буџета општине Ада у предметном периоду њена структура је изузетно повољна. Већинску основу прихода буџета чине сопствени приходи, пре свега порези, чије се учешће у буџету (изражено и номинално и процентуално) значајно повећавања, континуираним трендом који је неупоредиво интензивнији од тренда раста укупних прихода буџета општине. Са друге стране, порези, који чине основне и главне приходе буџета општине, а који су искључива и изворна надлежност општине се такође драматично повећавају у номиналним износима, што у перспективи ствара снажну основу за још стабилнију финансијску самосталност општине Ада. Посебно је охрабрујуће да се значајно повећава наплата пореза на доходак, добит и капитална улагања (који је кључни извор прихода буџета) и пореза на имовину, који је према свим стандардима најтеже наплатив локалних изворни приход. Номиналне и процентуалне износе учешћа изворних прихода – пореза у годишњим буџетима општине и описане трендове њиховог увећања приказујемо у следећој табели.

Табела: Преглед изворних прихода општине Ада за период од 2018. до 2021. године

Година	Укупни порези (номинални износ, у милионима динарима)	Укупни порези (процентуални износ у односу на укупну приходну страну буџета општине)	Висина пореза на доходак, добит и капитална улагања (номинални износ, у милионима динарима)	Учешће пореза на доходак, добит и капитална улагања (проценти у односу на приходну страну буџета општине)	Висина пореза на имовину (номинални износ, у милионима динарима)	Учешће пореза на имовину (проценти у односу на приходну страну буџета општине)
2021	537,9	76,1	343,0	48,5	164,0	23,0
2020	494,0	60,8	326,7	40,2	130,0	16,0
2019	444,8	42,6	294,8	28,2	115,0	11,0
2018	436,4	70,7	272,5	44,2	125,5	20,3

Већ је напоменуто да су трансферна средства која се додељују општини на годишњем нивоу далеко испод просека општина и градова у РС. У последње четири године учешће трансферних средстава у приходима буџета општине кретало се од 12,7% у 2020. години до највише забележених 19,5% у 2018. години. У 2021. години пројектовани приходи од трансфера су на нивоу који је сличан просеку трансферних средстава додељених општини Ада у периоду од 2018. до 2021. године. Кључни давалац трансферних средстава општини Ада је ниво АП Војводине, који доминира као субјекат – давалац, што је очекивано имајући у виду надлежности и обавезе покрајине у складу са Законом о утврђивању надлежности АП Војводине (2012, 2020).

Имајући у виду изнете податке, чињенице и тврдње сасвим је оправдано очекивати да општина Ада има капацитета за увећавање укупних прихода буџета, изворних прихода као главних извора финансирања и улагање у озбиљније развојне пројекте.

У следећој табели приказујемо висину трансферних средстава додељених општини Ада од стране виших нивоа власти у предметном периоду.

Табела: Преглед трансферних средстава као извора прихода буџета општине Ада за период од 2018. до 2021. године

Година	Висина укупних трансферних средстава као прихода буџета (номинално, у милионима динарима)	Трансферна средства као приход буџета (процентуално у односу на укупни буџет)	Виши ниво власти који је доделио трансферна средства
2021	104,8	14,8	АП Војводина-наменски трансфер (12,8% у односу на укупни буџет)
2020	103,1	12,7	АП Војводина-наменски трансфер : 90,68 милиона динара (11,2% у односу на укупни буџет)
2019	107,6	19,0	Трансфер са нивоа Републике Србије
2018	90,6	19,5%	АП Војводина – наменски трансфер, 1,9% буџета, већински – 98,1 средства буџета општине

2.11.3 Кредитни потенцијал општине

Општина Ада има један закључен један уговор о инвестиционом кредиту. Уговор је закључен са банком: Комерцијална банка А.Д Београд, 18.03.2019. године, висина кредита односно кредитног задужења општине Ада код ове банке је 300.000.000 динара. Према подацима из уговора, кредитна обавеза истиче 01.12.2027. године. Имајући у виду досадашњи прилично рестриктиван однос према позајмљивању средстава путем кредита, општина Ада има висок кредитни потенцијал, који је од значаја за планирање и искоришћавање развојних потенцијала и приоритета општине.

2.11.4 Финансијски капацитети општине у ширем смислу

Општина Ада поседује солидне финансијске капацитете када су у питању средства локалног буџета, посебно због забележеног тренда раста прихода буџета, номиналног и процентуалног раста главних изворних прихода (различитих пореза) и сталне доступности трансферних средстава два, виша, нивоа власти. Општина Ада, међутим, услед објективних ограничења (финансирање законом прописаних изворних надлежности и поверених послова, недовољно развијене и квалитетно опремљене мреже јавно-комуналних предузећа – и њихових буџетских ограничења, блажег тренда депопулације, застарелости појединих инфраструктурних објеката и мрежа за пружање комуналних

услуга) за реализацију скупљих, савременијих и квалитетнијих пројеката и програма, и за реализацију битних развојних циљева у економској и инфраструктурној области, треба да кроз рационалну анализу идентификује и друге начине финансирања развојних приоритета. Као могући и прихватљиви модели прибављања недостајућих средстава за финансирање инфраструктурних и других програма и пројеката, општина у циљу реализације приоритетних циљева развоја треба да размотри могућност коришћења следећих извора финансирања: превасходно преко пројеката јавно-приватног партнерства кроз укључивање пословног сектора на бази дефинисаног заједничког интереса; задуживање код пословних банака путем кредита (у обиму који то дозвољава Закон о јавном дугу и описане кредитне обавезе општине на дан усвајања Плана развоја; активнију партиципацију у преко-граничној сарадњи како би остварио приступ фондовима који обезбеђују финансијска средства у областима које су значајне за реализацију приоритетних циљева развоја и мера предвиђених овим Планом развоја општине; јачање међународних активности општине како би се обезбедио приступ средствима међународних организација и донатора. Имајући у виду да је у општини Сента мађарско становништво већинско треба размотрити и могућност унапређења сарадње са органима Републике Мађарске и њиховим агенцијама и фондовима.

2.12 ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Општина Ада је основна територијална јединица, основана Законом о територијалној организацији Републике Србије, у којој се остварује Уставом Републике Србије утврђено право на локалну самоуправу.

Органи општине Ада су: Скупштина општине Ада, Председник општине Ада, Општинско веће општине Ада и Општинска управа општине Ада.

Општинско веће општине Ада има председника и шест чланова.

Општинска управа општине Ада, према Одлуци о организацији општинске управе општине Ада, има следеће унутрашње организационе јединице:

- Одељење за комуналне послове, урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине;
- Одељење за капиталне инвестиције и за локални економски развој;
- Одељење за буџет и финансије;
- Одељење за локалну пореску администрацију;
- Одељење за општу управу, друштвене делатности и заједничке послове;
- Одељење за имовинско-правне послове;
- Одељење за инспекцијске послове;
- Стручна служба за скупштинске послове и послове Општинског већа.

Укупан број систематизованих радних места у Правилнику о организацији и систематизацији радних места у Општинској управи општине Ада је 51 радно место. Укупан број попуњених радних места у Општинској управи општине Ада је 51 радно место, од којих је на положајима запослено једно лице, на извршилачким службеничким радним местима 46 лица, а на радним местима намештеника запослено је 4 лица.

Општина Ада је оснивач и финансира рад доле наведених установа:

- Библиотека „Сарваш Габор“, Ада;
- Центар за социјални рад општине Ада;
- ПУ „Чика Јова Змај“

Општина Ада је оснивач и финансира рад следећих јавних предузећа:

- ЈКП „Стандард“;
- ЈПР „Адица“.

3. ВИЗИЈА РАЗВОЈА

Општина Ада је локална заједница у којој грађани живе мирно, безбедно и слободно, и доступне су им квалитетне јавне услуге, предузетничке иницијативе и могућности и одрживо друштвено, природно и економско окружење

ПАРЦИЈАЛНЕ ВИЗИЈЕ РАЗВОЈА

Развојни правац: Економски развој

Визија:

Општина Ада је одржива, предузетнички оријентисана општина која подржава приватне компаније, предузетнике и грађане са пословним идејама и снажно подржава одрживи развој општине у корист благостања њених грађана

Развојни правац: Друштвени развој

Визија:

Општина Ада жели да се развија на начин који омогућава сталну и унапређену доступност квалитетног школског система на свим нивоима, квалитетних програма у области омладинске политике и шанси за младе, традиционалних и савремених културних садржаја и богатства уметничко-културних догађаја и манифестација, здравствених установа и лечилишних комплекса и да буде део националних, регионалних и међународних иницијатива у свим сферама друштвеног живота

Развојни правац: Урбани развој и заштита животне средине

Визија:

Општина Ада је општина здраве животне средине, унапређених комуналних услуга, брзе и одговорне јавне администрације, стандарда који унапређују положај грађана и представљају узор за друге општине у покрајинском окружењу

4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА

Табеларни приказ развојних области и приоритетних циљева развоја

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	Приоритетни циљ: Изградња општине као унапеђене и конкуритивније инвестиционе дестинације Приоритетни циљ: Развој здравственог и велнес-туризма
ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	Приоритетни циљ: Унапређење положаја и живота омладинске популације у општини Приоритетни циљ: Квалитетни услови образовања на свим нивоима образовног узраста – циклуса

УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	<p>Приоритетни циљ: Унапређење саобраћајне и територијалне доступности општине</p> <p>Приоритетни циљ: Савремене, квалитетне и лако доступне комуналне услуге и прикључци за све грађане општине</p> <p>Приоритетни циљ: Здрава и безбедна животна средина</p>
---	--

Табеларни приказ развојних области, приоритетних циљева и мера у оквиру приоритетних циљева

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	МЕРЕ
	Изградња општине као унапређене и компетитивније инвестиционе дестинације у националним оквирима	<p>МЕРА: Предузимање активности у циљу проширивања постојеће индустријске зоне на територији општине</p> <p>МЕРА: Увођење локалних подстицаја за привлачење и реализацију нових инвестиција на територији општине</p> <p>МЕРА: Организационе промене унутар Општинске управе општине у циљу оснивања посебне службе – организационе јединице за комуникацију са пословним сектором и привлачење инвестиција</p> <p>МЕРА: Привлачење стручне и квалификоване радне снаге у циљу оснаживања локалног тржишта рада, унапређења локалне стручно-образовне понуде и спровођење преквалификације и доквалификације незапослених лица на територији општине</p> <p>МЕРА: Подршка пољопривредним газдинствима на територији општине</p>
	Развој здравственог и велнес туризма и унапређење сарадње локалних актера у области туризма	<p>МЕРА: Истраживање лековитих својстава и термалних вода у сарадњи са заинтересованих компанијама из пословног и туристичког сектора и</p>

		<p>предузимање активности у циљу изградње хотела у области здравственог туризма</p> <p>МЕРА: Унапређење инфраструктурних услова за развој туризма и боље искоришћавање општинских ресурса у области туризма</p> <p>МЕРА: Креирање програмског оквира за развој туризма, оснивање Савета за развој туризма и јачање капацитета ЈПР „Адица“</p>
--	--	---

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	МЕРЕ
	Унапређење положаја и живота омладинске популације у општини	<p>МЕРА: Креирање стратешког оквира у области омладинске политике и шанси за младе</p> <p>МЕРА: Подршка студентској популацији и унапређењу положаја радно способног становништва општине Ада</p> <p>МЕРА: Изградња општине као регионалног центра спортског-рекреативног туризма намењеног дечијој и омладинској популацији АП Војводине</p>
	Квалитетни услови образовања на свим нивоима образовног узраста – циклуса	<p>МЕРА: Подршка унапређењу услова рада, модернизацији наставног процеса и учинака ученика основних и средње школе са територије општине Ада</p> <p>МЕРА: Подршка унапређењу услова рада, модернизацији наставног процеса и учинака ученика основних и средње школе са територије општине Ада</p>

РАЗВОЈНА ОБЛАСТ: УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

РАЗВОЈНА		
----------	--	--

ОБЛАСТ: УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ	МЕРЕ
	Унапређење саобраћајне и територијалне доступности општине	МЕРА: Припрема и изградња саобраћајнице која општину Ада повезује са ауто-путем Суботица – Нови Сад МЕРА: Реконструкција и модернизација општинских путева у насељу Мол
	Савремене, квалитетне и доступне комуналне услуге и прикљчци за све грађане општине	МЕРА: Комплетна замена – реконструкција инсталација на водоводној мрежи на целој територији општине МЕРА: Изградња недостајуће канализационе мреже на територији општине Ада МЕРА: Проширивање капацитета Постројења за пречишћавање отпадних вода у насељу Мол МЕРА: Изградња фабрике воде – изградња црпне станице и уређаја за кондиционирање пијаће воде за насеља Ада и Мол МЕРА: Изградња топлотне станице уз бушотину Адица 2/Х
	Здрава и безбедна животна средина	МЕРА: Предузимање активности у циљу елиминације сметлишта на територији општине МЕРА: Едукација грађана са циљем одговорног поступања према животној средини

У оквиру развојне области: Урбани развој и заштита животне средине предвиђа се и следећа мера:

МЕРА ИЗВАН ЦИЉА: Унапређење сарадње са локалним самоуправа по основу Споразума о братимљењу, интензивирање заједничких активности и програма и покретање иницијатива за успостављање нових партнерстава општине Ада

5. МЕРЕ ЗА ДОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 1: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: ИЗГРАДЊА ОПШТИНЕ КАО УНАПРЕЂЕНЕ И КОМПЕТИТИВНИЈЕ ИНВЕСТИЦИОНЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ У НАЦИОНАЛНИМ ОКВИРИМА

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Изградња општине као унапређене и компетитивније инвестиционе дестинације у националним оквирима	Површина индустријске зоне опремљене комунално-енергетском инфраструктуром	32 хектара	60 хектара
	Број нових инвестиција на територији општине	0	15
	Број локалних подстицаја за нова радна места	0	50
	Број новозапослених физичких лица, са пребивалиштем ван територије општине	0	100
	Површина обрађеног пољопривредног земљишта (у хектарима)	19.800	20.500
	Број пољопривредних газдинстава	1.672	1.800
	Број едукативних активности намењених пољопривредним газдинствима и пољопривредницима	0	10

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

Општина Ада има повољне услове за унапређење положаја као инвестиционе дестинације за пословна улагања на територији општине у покрајинским и националним оквирима, али је кључни циљ да се предузму мере и активности како би се унапредила компетитивност и атрактивност општине и на тај начин повећао број лоцираних инвестиција (пословних, производних, индустријских и услужних активности), повећао

број запослених, унапредио квалитет пословног амбијента и подржала област пољопривреде. Од значаја за економску перспективу општине и њен укупни инвестиционо-пословни имиџ је да се општина позиционира као атрактивна дестинација за улагања домаћих и иностраних инвеститора и предузетника. Јачање компетитивности односно конкурентности општине је циљ који треба да омогући да се општина Ада нађе на мапи атрактивних инвестиционих дестинација, а овај циљ могуће је остварити робуснијим улагањима у сегменте који су од значаја за инвестирање и одлучивање о избору дестинација за инвестирање. У циљу унапређења компетитивности и атрактивности општине као инвестиционе и пословне дестинације неопходно је проширити постојећу индустријску зону, увести конкурентне општинске подстицаје као посебну предност на тржишту општине и градова на покрајинском и националном нивоу, унапредити комуникацију и маркетинг општине према пословном сектору кроз реформу локалне управе и креирати амбијент за унапређење локално доступне радне снаге. Сегмент пољопривреде, који је саставни део овог приоритетног циља је битан развојни елемент овог циља јер је намера да се и даље активно и кроз већа улагања ради на унапређењу положаја пољопривредних газдинстава, модернизацији газдинстава и ојачавању њихових производних, пословних и прерађивачких активности. Реализација овог циља захтева дужи временски период фокусирања на реализацију предвиђених мера, значајна буџетска улагања и прилагођавање локалне администрације и тржишта радне снаге савремених потребама инвеститора односно пословног сектора.

МЕРЕ:

МЕРА: ПРЕДУЗИМАЊЕ АКТИВНОСТИ У ЦИЉУ ПРОШИРИВАЊА ПОСТОЈЕЋЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: Постојећа индустријска зона у циљу обезбеђивања њене националне атрактивности и компетитивности на територији АП Војводине, треба да буде проширена у мери у којој могућности откупа парцела у близини индустријске зоне дозвољавају. Органи општине предузеће мере и активности и предложити и донети потребне одлуке у циљу прибављања у јавну својину непокретности у близини индустријске зоне, у циљу њеног проширивања. Намера општине је да парцеле у приватном власништву откупи и припреми неопходну планску документацију, из надлежности општине, како би се индустријска зона проширила. Циљ је да се индустријска зона прошири са тренутних 32 ха на 60 ха. У оквиру ове мере општина ће из доступних буџетских средстава финансирати обезбеђивање лакше саобраћајно-транспортне доступности зоне, ургентно и функционално комунално-инфраструктурно опремање (прикључак на водоводну, канализациону, електро-енергетску, грејну и комуникациону мрежу) и промоцију капацитета и пословних потенцијала проширене индустријске зоне. План општине је да се територија индустријске зоне увећа за 50 %, као и да се омогући отпочињање производно-пословног процеса за укупно 15 привредних субјеката.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Скупштина општине Ада, у сарадњи са Општинском управом општине

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 70.000.000,00 до 100.000.000,00 динара (трафо станице, путеви, комунална инфраструктура (вода, гас, канализација))
НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине

МЕРА: УВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОДСТИЦАЈА ЗА ПРИВЛАЧЕЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈУ НОВИХ ИНВЕСТИЦИЈА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере, општина ће у сарадњи, са нивоом АП Војводине и РС размотрити потребу увођења локалних подстицаја за привлачење нових инвестиција на територији општине. Посебна сарадња биће успостављане са филијалама Националне службе за запошљава са територије општине и Северно-банатског округа. Циљ општине је да се уведу наменски подстицаји за реализацију инвестиција у областима у којима општина Ада није препозната и нема потребан степен атрактивности за улагања. Одговорност у оквиру реализације ове мере биће равноправно расподељена између Општинске управе општине, Општинског већа и јавно-комуналних предузећа у циљу разматра могућности за ефективност увођења подстицаја. Одлуку о увођењу подстицаја, након спроведене анализе донеће Скупштина општине Ада.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада - Скупштина општине Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратки (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.000.000 до 10.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине

МЕРА: ОРГАНИЗАЦИОНЕ ПРОМЕНЕ УНУТАР ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ ОПШТИНЕ У ЦИЉУ ОСНИВАЊА ПОСЕБНЕ СЛУЖБЕ – ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ ЗА КОМУНИКАЦИЈУ СА ПОСЛОВНИМ СЕКТОРОМ И ПРИВЛАЧЕЊЕ ИНВЕСТИЦИЈА

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере биће анализиран постојећи правни амбијент који се односи на организацију општинске управе (Одлука о организацији општинске управе, акт о унутрашњој организацији и систематизацији) и формулисани предлози за измене и допуне позитивних аката у циљу оснивања организационе јединице за комуникацију са пословним сектором и привлачење инвестиција. Биће размотрена могућност да се организациона јединица ситуира или унутар Општинске управе (уколико могућности дозволе као унутрашња организациона јединица са правним статусом групе или одсека, која ће обављати послове комуникација и сарадње са пословним сектором и послове промоције и маркетинга) унутар Кабинета председника општине или кроз формирање посебне Агенције за инвестиције и промоцију општине Ада. У циљу реализације ширих економских и пословних интереса општине, у оквиру ове мере надлежни органи општине (пре свега Скупштина општине и председник општине) формираће посебна радна тела – савете и/ или комисије за праћење реализације инвестиција од посебног значаја за развој општине Ада. У састав радних тела могу се именовати и лица изван Општинске управе, стручњаци за област локалног економског развоја и стручањаци из области у којима се прогами / пројекти реализују.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Општинско веће, у сарадњи са Општинском управом општине Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратки (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 1.000.000 динара – 3.000.000 динара
НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ:буџетска средства општине

МЕРА: ПРИВЛАЧЕЊЕ СТРУЧНЕ И КВАЛИФИКОВАНЕ РАДНЕ СНАГЕ У ЦИЉУ ОСНАЖИВАЊА ЛОКАЛНОГ ТРЖИШТА РАДА, УНАПРЕЂЕЊА ЛОКАЛНЕ СТРУЧНО-ОБРАЗОВНЕ ПОНУДЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈЕ И ДОКВАЛИФИКАЦИЈЕ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере општина Ада ће размотрити начине привлачења стручне и квалификоване радне снаге, уз разматрање начина привлачења нових резидената и становника, пре свега у циљу промене структуре незапослених и отварања нових могућности запошљавања. Ова мера има помоћни карактер, надлежни органи оформиће радне групе и консултовати НСЗ и применити најбоља искуства из праксе. Циљ ове мере је да се унапреди понуда радне снаге кроз омогућавање потребних образовних профила и финансирање програма преквалификације и доквалификације, у сарадњи са органима у чијем опису надлежности су ови послови.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада, у сарадњи са локалном филијалом НСЗ

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратки (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине

МЕРА: ПОДРШКА ПОЉОПРИВРЕДНИМ ГАЗДИНСТВИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере општина планира да обезбеди средства за модернизацију постојеће опреме и технологије рада пољопривредних газдинстава са територије општине, да припреми, организује и евалуира на темељан начин, обуке намењене пољопривредним газдинствима и пољопривредницима, да подржи заједнички наступ пољопривредних газдинстава на изложбама, форумима и скуповима из области пољопривреде, као и да размотри могућности специјалне подршке пољопривредним газдинствима и пољопривредницима када је у питању удруживање и припремање и реализација заједничких пројектата више субјеката. Циљ је да се подрже пољопривредна газдинства и повећа површина обрађеног земљишта и број субјекта предузетника у пољопривредној области. У оквиру ове мере општина планира и јаку подршку наступању пољопривредних газдинстава на стручним манифестацијама и посебне подстицаје за ново-регистрована пољопривредна газдинства.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: дуг (5 до 7 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.000.000 до 15.000.000 милиона динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства међународних организација и донатора; пројектна средства; средства буџета АП Војводине и Републике Србије

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: РАЗВОЈ ЗДРАВСТВЕНОГ И ВЕЛНЕС ТУРИЗМА И УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ ЛОКАЛНИХ АКТЕРА У ОБЛАСТИ ТУРИЗМА

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Развој здравственог и велнес туризма и унапређење сарадње локалних актера у области туризма	Број нових хотела у области здравственог и велнес туризма	0	2
	Површина марине	7268	14000
	Површина викенд – насеља	55000	90000
	Висина улагања у промоцију општине као туристичке дестинације	0	5.000.000,00
	Број образованих локалних тела у области туризма	0	2
	Број програма и пројеката у области туризма финансираних већински од стране не-општинских субјеката	0	4
	Број ново-регистрованих пружалаца услуга у области смештаја	0	20

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

Општина Ада у оквиру овог приоритетног циља има намеру да развије туризам, као економску развојну грану у циљу искоришћавања локалних ресурса (термалних вода, земљишта, инфраструктуре). Кључни правци развоја локалног туризма зависе од истраживања лековитих својстава вода, унапређења квалитета општине Ада као туристичке дестинације, услова које општина треба да понуди инвеститорима у области туристичке индустрије и унапређења локалне туристичке политике и сарадње јавног, пословног и цивилног сектора на нивоу општине у овој области. Услов за остварење овог приоритетног циља је и јачање ЈПР “Адице” и побољшавање комуникације са циљним групама у туристичкој области и финансирање квалитетног маркетинга општине као дестинације. Циљеви у оквиру овог приоритетног развојног циља немају карактер великих амбиција, већ су мере конципиране тако да омогуће унапређење положаја општине као туристичке дестинације на покрајинском нивоу, како би се у овој фази развоја области туризма створили повољнији услови за будуће деловање општине, након истека важења овог Плана развоја.

У оквиру овог приоритетног циља, од изузетне важности је да се истраже лековита својства вода и земљишта на територији општине, да се оствари комуникација са потенцијалним инвеститорима, да се повећа број хотела у области здравственог и велнес туризма, као и да се унапреде постојећа туристичка места и општинске туристичке атракције (марина, викенд насеље, доступност и др.) како би се општина Ада позиционирала као конкурентнија туристичка дестинација у односу на тренутну позицију општине као недовољно препознате дестинације са нејасним имиџом на покрајинском тржишту туристичких дестинација. Да би се овај приоритетни циљ

остварио неопходно је предузимање активности, које су атрактивне туристичке дестинације предузеле раније, да се усвоји локални стратешки и институционални оквиру у области туризма кроз доношење докумената јавних политика и да се општинско јавно предузеће, надлежно за туризам, ојача организационо, кадровски и финансијски, како би било у стању да правовремено и одговорно управља развојем и квалитетом општине као туристичке дестинације. Реализација овог приоритетног циља није искључива одговорност локалне самоуправе, већ и пословног сектора, и у значајној мери зависиће од развоја других, конкурентних општина у туристичкој области, трендова у области привреде и туризма на покрајинском и националном нивоу и правног и стратешког оквира који ће у време важења овог плана креирати виши ниво власти (покрајински и национални).

МЕРЕ:

МЕРА : ИСТРАЖИВАЊЕ ЛЕКОВИТИХ СВОЈСТАВА И ТЕРМАЛНИХ ВОДА У САРАДЊИ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ КОМПАНИЈАМА ИЗ ПОСЛОВНОГ И ТУРИСТИЧКОГ СЕКТОРА И ПРЕДУЗИМАЊЕ АКТИВНОСТИ У ЦИЉУ ИЗГРАДЊЕ ХОТЕЛА У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВЕНОГ ТУРИЗМА

ОПИС МЕРЕ : У оквиру ове мере општина ће помоћи и пружити подршку заинтересованим компанијама из пословног и туристичког сектора у циљу спровођења истраживања, израде елабората, прибављања потребне документације из надлежности општине (и надлежности виших нивоа власти) и обезбеђивања земљишта како би се креирали услови за изградњу хотела, са значајнијим ресурсима и капацитетима у области здравственог туризма. Услови за реализацију ове мере су у почетној фази, више компанија је исказало пословну заинтересованост за улагање у ову врсту туризма, а циљ општине је да се остваре бенефити кроз експлоатацију бушотина и евидентираних наслага лековитог блата.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; пословни сектор из области туристичке и велнес индустрије

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.000.000,00 динара (промоција, елаборати)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: средства компанија из приватног сектора; пројекти јавно-приватног партнерства

МЕРА : УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИХ УСЛОВА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА И БОЉЕ ИСКОРИШЋАВАЊЕ ОПШТИНСКИХ РЕСУРСА У ОБЛАСТИ ТУРИЗМА

ОПИС МЕРЕ: Општина ће инвестирати буџетска средства и обезбедити неопходну комуналну инфраструктуру (вода, електрична енергија, оптички каблови) на територији марине и на територији викенд насеља. Обавеза општине је да кроз измене и допуне планско-урбанистичке документације креира услове за територијално проширење марине и њено додатно опремање, у складу са потребним стандардима. Такође, у оквиру ове мере

кроз измене и допуне планско-урбанистичке документације обезбедиће се проширење зона постојећег викенд насеља у Ади. ЈПР „Адица“ се обавезује да, на бази припремљене документације (урбанистички пројекат) у сарадњи са општином предложи потребне измене просторно-урбанистичких аката, обезбеди израду пројеката за изградњу велнес центра и предузме радње у циљу отпочињања пословања и функционисања велнес хотела. Општина Ада ће у оквиру ове мере предузети радње и активности у циљу прибављања потребних дозвола, документације и сагласности ресорно надлежних органа АП Војводине и РС.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; ЈПР „Адица“

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 50.000.000,00 до 100.000.000,00 динара (путеви, паркинзи, уређење јавних површина)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине Ада

МЕРА : КРЕИРАЊЕ ПРОГРАМСКОГ ОКВИРА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОСНИВАЊЕ САВЕТА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА И ЈАЧАЊЕ КАПАЦИТЕТА ЈП „АДИЦА“

ОПИС МЕРЕ: Општина стоји на становишту да је за унапређење положаја општине као туристичке дестинације потребно доношење докумената јавних политика у области туризма и установљавање локалног стратешког оквира за даљу реализацију битних развојних пројеката у овој области. План је да се усвоји Концепт политике у области туризма за територију општине (кључне смернице), Програм развоја туризма за период од три године, са припадајућим Акционим планом. У оквиру ове мере планирано је оснивање и функционисање Савета за развој туризма на територији општине, чији иницијатор ће бити председник општине, а у саставу савета биће заступљени представници јавног (општина и општинске установе и организације), пословног (компаније, предузетници) и цивилног сектора (удружења грађана). Мера подразумева и додатно јачање капацитета ЈП „Адица“ кроз спровођење обука, значајније улагање у промоцију туристичке понуде, квалитетније успостављање сарадње локалних актера у туристичкој области, успостављање сарадње са окружним организацијама и интензивније аплицирање за доступна средства домаћих организација (министарства, агенције) и европских и међународних фондова.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; Председник општине Ада; ЈПР „Адица“

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: Кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 3.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства других нивоа власти, пројектно финансирање, донације

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 2: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА И ЖИВОТНИХ УСЛОВА ОМЛАДИНСКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У ОПШТИНИ

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ :

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Унапређење положаја и животних услова омладинске популације у општини	Број реализованих програма, пројеката и активности, финансираних из буџета општине	0	20
	Број додељених ученичких стипендија	0	30
	Број додељених студентских стипендија	0	50
	Број купљених или адаптираних непокретности за радно способну популацију	0	30

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА :

Општина Ада, као и већина других општина у АП Војводини, суочена је са процесом депопулације и одласком становништва старосне доби од 18 до 35 година. Овакви трендови негативно се одражавају на све сегменте живота у општини, а посебно на област економије, образовања и културе, те је циљ општине Ада да креира услове за останак омладинске популације у општини, повећа учешће омладинске популације у укупном броју становника и да унапреди положај и животне шансе младих на територији општине. План је да се на бази дугорочног планирања и праћења стања у области омладинске политике, донесу мере које ће значајно атрактивизовати општину Ада као дестинацију за добар и квалитетан живот омладинске популације, са потребним културним, образовним и забавно-рекреативним садржајима. Дугорочно посматрано, овај циљ има висок степен приоритизованости, јер се његовом реализацијом обезбеђују веће шансе за реализацију и парцијалне и опште визије развоја општине. Општина Ада омладинску популацију посматра као главни развојни људски ресурс, као носиоца развоја општине у будућности и овај циљ, својим садржајем, превазилази уске локалне оквире јер општина Ада има намеру и капацитет да “привуче” омладинску популацију, атрактивизује услове живота и рада у Ади, а све у у циљу елиминације напред поменутих негативних трендова и стварања предуслова за остваривање других постављених приоритетних циљева у економском развоју и урбаном развоју локалне самоуправе.

У оквиру овог приоритетног циља предлаже се усвајање стратешких докумената у области омладинске политике, јачање организационог оквира на нивоу Општинске управе, увођење конкурентних стимуланса за привлачење омладинске и радно способне популације, значајног побољшање услова живота, школовања и рада радно способне популације, као и позиционирање општине Ада као регионалног центра спортско-рекреативног туризма на нивоу АП Војводине.

МЕРЕ:

МЕРА: КРЕИРАЊЕ СТРАТЕШКОГ ОКВИРА У ОБЛАСТИ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ И ШАНСИ ЗА МЛАДЕ

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере општина ће размотрити досадашњу примену локалних аката у области омладинске политике, израдити и усвојити одлуку о изради Локалног акционог плана за младе у општини Ада и у складу са организационим, институционалним и финансијским могућностима унапредити управно-менаџерске потенцијале унутар и изван Општинске управе, у оквиру општинских надлежности. Општина ће размотрити и могућности унапређења и увећавања броја активности, планираних и реализованих пројеката и програма у области омладинске политике и шанси за младе, и на бази израђене анализе предложити промене организације Општинске управе у делу који се односи на послове који су непосредно и посредно везани за рад са омладинском популацијом на територији општине

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; Општинска управа општине Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 500.000 – 1.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине

МЕРА: ПОДРШКА СТУДЕНТСКОЈ ПОПУЛАЦИЈИ И УНАПРЕЂЕЊУ ПОЛОЖАЈА РАДНО СПОСОБНОГ СТАНОВНИШТВА ОПШТИНЕ АДА

ОПИС МЕРЕ: Општина ће у оквиру ове мере, преко Општинске управе, а у сарадњи са другим локалним актерима (средње школе, ученички и студентски парламенти, филијала Националне службе за запошљавање, омладинска удружења, савети родитеља, представници пословног и цивилног сектора) образовати тело за припрему (иницирање, предлагање) мера за обезбеђивање финансијске подршке студентској популацији. Финансијска подршка студентској популацији подразумеваће избор учинковитог и конкурентног модела стипендирања студената одређених профила, потребних локалном окружном тржишту (нпр. медицинске, техничке и друге струке) у будућем периоду. Надлежни орган општине ће на бази изабраног модела донети одлуку о висини стипендија студентској популацији и условима за учешће на јавним конкурсима.

Поред планирања финансирања подршке студентској популацији, општина ће (преко надлежних органа) донети одлуку о додели финансијских средстава за куповину или адаптацију непокретности намењених радно способној популацији у циљу обезбеђивања квалитетнијих услова за живот и рад на територији општине Ада. Надлежни општински орган ће доношењем посебног акта утврдити услове за остваривање наведеног права, обим и врсте потенцијалних корисника ново-уведених права, као и висину средстава намењених за куповину или адаптацију непокретности уз спецификацију периода реализације мере.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 50.000.000 – 70.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства буџета АП Војводине; средства донатора; доступна средства међународних организација

МЕРА: ИЗГРАДЊА ОПШТИНЕ КАО РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНОГ ТУРИЗМА НАМЕЊЕНОГ ДЕЧИЈОЈ И ОМЛАДИНСКОЈ ПОПУЛАЦИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

ОПИС МЕРЕ: Општина планира да изгради спортске терене (кошаркашки, рукометни, одбојкашки, фудбалски) у насељима Ада и Мољу близини реке Тисе. План је да се припреме и усвоје законом (и пратећим уредбама) и општинским прописима предвиђена планска, пројектна и техничка документација, као и прибаве потребне дозволе како би се образовао спортско-рекреативни центар са унапређеним садржајима намењеним популацији старости од 13 до 18 година, који припадају категорији активних и регистрованих спортиста у оквиру клупских, локалних, покрајинских и републичких спортских савеза. Наведени центар би такође, био део пакета подршке омладинској популацији, имајући у виду садржаје које општина планира.

У оквиру ове мере општина ће предузети активности у циљу модернизације и спровођења реконструкције постојећег рекреационог парка у близини реке Тисе. Општина ће у циљу реализације ове мере обезбедити координацију општине и других општина и градова са територије припадајућег округа, Општинске управе општине и ресорно надлежног ЈКП-а, идентификованих окружних актера, школа, удружења и спортских савеза. Такође, општина планира и предузимаће промотивно-маркетиншких активности у циљу атрактивизације спортско-рекреативног центра и његових нових садржаја.

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 300.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства буџета АП Војводине; средства донатора; доступна средства међународних организација

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: КВАЛИТЕТНИ УСЛОВИ ОБРАЗОВАЊА НА СВИМ НИВОИМА ОБРАЗОВНОГ УЗРАСТ – ЦИКЛУСА

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ :

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Квалитетни услови образовања на свим нивоима образовног узраста – циклуса	Број савремено опремљених кабинета у основним школама	29	83
	Број савремено опремљених кабинета у Техничкој школи	5	7
	Висина финансирања учешћа надарених ученика на покрајинским, републичким и међународним такмичењима	300.000,00	450.000,00
	Број спортских и рекреативних програма основних школа	11	24
	Број спортских и рекреативних програма Техничке школе	2	3
	Трошкови санације и реконструкције зграде, хала и објеката Техничке школе	3.195.000,00	303.195.000,00
	Број новоуспостављених партнерстава школа са територије	2	10

	Аде са другим школама (програми, сарадња, такмичења)		
--	---	--	--

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

Циљ општине Ада је развијање тзв. меке инфраструктуре општине, а превасходно васпитних и образовних установа, чији је квалитет од пресудног значаја за реализацију приоритетног циља који се односи на омладинску политику, туристички развој и изградњу општине као инвестиционе дестинације. Осавремењено и квалитетно образовање на локалном нивоу и његов брзи развој је у функцији атрактивизације општине Ада као дестинације за нове резиденте, и од успеха општине у овој области у великој мери зависиће и остваривање приоритетних циљева у претходно обрађеним областима. Циљ је да се на нивоу образовања обезбеде услови за савременији процес наставе, модерније и применљивије преношење знања и сазнања, стимулисање професора, наставника и ученика и увођење нових модела и принципа рада. У оквиру овог циља, а са амбицијом да се, наставни процеси прилагоде потребама и могућностима привреде, општина ће настојати да применом система дуалног образовања, и ширим образовним процесом, промовише предузетништво и активности осамостаљивања (стручног и пословног) свршених ученика средњих школа.

Од посебног значаја за реализацију овог приоритетног циља је задржавање постојеће структуре образовних профила у Техничкој школи, чиме се перспективно обезбеђује боља доступност домицилне радне снаге.

У фокусу развојних планова и активности општине је средњошколско образовање, док се значајне активности планирају и на нивоу нижег степена, основношколског образовања. Од посебног значаја за реализацију овог циља биће осмишљавање и спровођење стимулативнијег окружења за ученике, побољшање услова рада и предузимање комплетних санација и реконструкција основних школа на територији општине.

У суштини, овај приоритетни циљ је могуће остварити значајним буџетским издацима за образовање, сарадњом са вишим нивоима власти (АП Војводина, Република Србија) и јачањем учешћа школа у ширим и новим партнерствима. Посебну одговорност у реализацији овог циља имаће органи општине са највишим степеном политичке одговорности (председник општине, Веће и Скупштина општине), у делу који се односи на очување постојећег правног статуса и образованих профила Техничке школе.

МЕРЕ:

МЕРА: Подршка унапређењу услова рада, модернизацији наставног процеса и учинака ученика основних и средње школе са територије општине Ада

ОПИС МЕРЕ: Мера подразумева подршку општине (материјалну и финансијску) да се осавремене услови рада (да се оствари већа доступност наставника, квалитет рада ученика, просторно-технички услови учења), да се модернизује наставни процес (да се подржи опремање стручних кабинета и учионица, у што већем броју предмета на нивоу

основних и средње школе, да се обезбеде средства за стручно усавршавање наставника, да се спроводе програми који се односе на повећање степена мотивације ученика). Такође, у оквиру ове мере размотриће се могућност додатне финансијске подршке ученицима основних и средње школе са нат-просечним резултатима, општина ће сносити трошкове припреме надарених и талентованих ученика за покрајинска, национална и међународна такмичења и трошкове путовања и боравка ученика и чланова породице у сврху учешћа на такмичења изван територије општине (РС и иностранство). У оквиру ове мере планира се и подршка спортским и рекреативним програмима ученика основних и средњих школа, као и активна улога у повезивању школских пословодства и јавним предузећа у циљу дефинисања и примене олакшица и израде нових програма намењених ученичком узрасту.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Општинска управа; у сарадњи са ОШ „Чех Карољ“, „Новак Раонић“ и Техничком школом

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА:

1. 225.000.000,00 динара за потребе ОШ „Чех Карољ“ Ада
2. 305.000.000,00 динара за потребе ОШ „Новак Раонић“ Мол
3. 300.000.000,00 динара за потребе средње Техничке школе

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине

МЕРА: Реконструкција и санација зграде Средње техничке школе и стварање услова за задржавање правног статуса школе

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере планира се спровођење темељне реконструкције, адаптације и санације зграде Техничке школе, хале и објеката који припадају школи. Израђена је комплетна пројектно техничка документација. У оквиру ове мере, извршни органи општине (председник општине, Општинско веће) активно ће радити на стварању услова за задржавање правног статуса школе.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Општинска управа; Техничка школа

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 300.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства буџета АП Војводине; донаторска средства; пројектно финансирање (различити модалитети)

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 3 : УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ И ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ДОСТУПНОСТИ ОПШТИНЕ

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Унапређење саобраћајне територијалне доступности општине	Број километара под савременим (реконструисаним) коловозом на територији општине Ада	0	27km + (700 метара паркинга)
	Број километара под	0	28 km + (1450

	савременим (реконструисаним) коловозом на територији насељеног места Мол		метара паркинга)
--	---	--	---------------------

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

У претходном периоду, један од главних проблема за убрзање економског развоја општине и изградњу атрактивније инвестиционе дестинације Аде представљала је чињеница недовољне и тешке саобраћајно-транспортне и комуникационе доступности општине. Општина нема директан приступ аутопуту а путеви у општинској надлежности нису у целини модернизовани и са модерним коловозом, што су фактори који одређују позицију општине у савременом пословању и привреди уопште. Намера општине у оквиру овог приоритетног циља је да приоритизује директну повезаност општине са кључним саобраћајним правцем на територији АП Војводине и да буде део мреже покрајинског ауто-пута. Реализацијом овог циља омогућиће се унапређење територијалне доступности општине, унапредити квалитет саобраћајне инфраструктуре и путева вишег нивоа на територији општине Ада и креирати услови за унапређење положаја општине као инвестиционе, привредне и пословне дестинације.

У односу на изградњу ауто-пута Ада – Мали Иђош, унапређење квалитета и путева у општинској надлежности и стања некатегорисаних путева у општинској надлежности је циљ секундарног приоритета, са мањим значајем и утицајем на остварење ширих циљева општине, дефинисаних у оквиру визије и парцијалних визија по развојним областима. Приоритет ће представљати и модернизација локалних категорисаних и некатегорисаних путева у насељу Мол, које представља битну саобраћајно-чворишну тачку општинске мапе путева.

Ради реализације овог циља општина планира робусна улагања, како буџетских средстава, али и обезбеђивање средстава из других извора од којих ће највише зависити остварење овог приоритетног циља (средства буџета Републике Србија, средства буџета АП Војводине) и евентуално потенцијално кредитно задуживање код пословних банака. Неопходно је нагласити да реализација овог приоритетног циља превасходно зависи од наведених других извора финансирања, те да органи општине са највишом политичком одговорношћу планирају темељне активности лобистичког карактера како би се овај циљ реализовао у планираним роковима. Реализацијом овог циља се обезбеђује главни услов за унапређење општине Ада као инвестиционе и пословне дестинације, са унапређеним положајем на нивоу АП Војводине.

МЕРЕ:

МЕРА: ПРИПРЕМА И ИЗГРАДЊА САОБРАЋАЈНИЦЕ КОЈА ОПШТИНУ АДА ПОВЕЗУЈЕ СЕ АУТОПУТЕМ СУБОТИЦА – НОВИ САД

ОПИС МЕРЕ: У оквиру реализације ове мере, општина ће обезбедити унапређење саобраћајне и територијалне доступност кроз самосталну изградњу или учешће у изградњи са другим општинама или вишим нивоима власти саобраћајнице до аутопута Е 75 (Суботица – Београд). Циљ спровођења ове мере је обезбеђивање једноставније и брже

доступности општине кроз изградњу регионалног пута другог реда Молски велики пут на деоници Ада – Мали Иђош. Укупна дужина саобраћајнице је 12 км. За наведени регионални пут израђена је пројектно-техничка документација. У оквиру реализације мере општина планира да спроведе поступак експропријације земљишта, реализује преговоре са општинама, партнерима и институцијама, у чијој надлежности су планирање и изградња регионалних путева и пронађе адекватан, прихватљив и одржив начин финансирања.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; ЈКП “Стандард”

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 800.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: финансијска средства буџета РС; финансијска средства буџета АП Војводина; финансијска средства буџета општине; средства из кредита и зајмова код пословних банака

МЕРА: РЕКОНСТРУКЦИЈА И МОДЕРНИЗАЦИЈА ОПШТИНСКОГ ПУТА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ АДА

ОПИС МЕРЕ: Општина планира да комплетно реконструише локалне – општинске (категорисане и некатегорисане) путеве на територији општине Ада. Општина ће припремити и усвојити потребне одлуке и акте од стране надлежних органа и тела, како би се ова мера реализовала и финансирала као приоритетна за наведено насељено место општине. У оквиру ове мере планира се темељна реконструкција (пресвлачење коловоза, континуирано одржавање и постављање нове саобраћајне сигнализације од стране надлежног општинског субјекта, у циљу унапређења степена безбедности у саобраћају). Намера општине је да у оквиру временском периода спровођења ове интервенције примени финансијски најцелисходније решење.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада, ЈКП

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 80.000.000 до 100.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства; средства доступних фондова, средства из кредита и зајмова код пословних банака

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: САВРЕМЕНЕ, КВАЛИТЕТНЕ И ДОСТУПНЕ КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ И ПРИКЉУЧЦИ ЗА СВЕ ГРАЂАНЕ ОПШТИНЕ

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ :

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Савремене, квалитетне и доступне комуналне услуге и прикључци за све грађане општине	Број корисника водоводне мреже – број домаћинстава	6214 (физичка лица) 6.518 (физичка и правна лица)	6.697
	Површина модернизоване водоводне мреже (у км)	48 (пластичне цеви: PVC, PE)	115
	Број корисника канализационе мреже – број домаћинстава	1.573	6518
	Капацитет ПзПОВ (у ЕС)	7.000	15.000
	Број нових корисника услуга фабрике воде – број	0	6518

	домаћинстава у насељима Ада и Мол		
	Број ново-изграђених топловода на територији општине	0	1
	Број јавних субјеката (установа, организација, јавних предузећа) са приступом новом систему топловодног снабдевања	0	10
	Број индивидуалних домаћинстава са приступом топловодном снабдевању из новоизграђеног топловода	0	100-150

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

Кључан проблем осигурања и обезбеђења квалитетног живота становника општине Ада у претходном периоду тицао се непостојања пуне доступности и потребног степена квалитета пружања јавних комуналних услуга на територији општине. У оквиру овог приоритетног циља планирано је значајно унапређење приступа водоводној мрежи, канализационој мрежи, чистој пијаћој води и услузи грејања за становнике, правна лица и јавне органе и организације општине Ада. Такође, у оквиру овог приоритетног циља планирају се активности на унапређењу и модернизацији водоводне, канализационе и топловодно-гасоводне мреже како би се значајно унапредио квалитет пружених јавних комуналних услуга. Поред ових садржаја приоритетног циља, мере које ће бити реализоване допринеће, не само унапређењу доступности и квалитета комуналних услуга и јавних система за пружање услуга, већ ће омогућити и битно проширење круга корисника услуга, чиме ће се ова област меке инфраструктуре општине Ада значајно унапредити и тиме допринети унапређењу положаја општине Ада као инвестиционе, пословне и туристичке дестинације. Циљ је да се након примене мера у оквиру овог приоритетног циља, општина Ада позиционира као лидер на нивоу управног округа у сегменту меке инфраструктуре, која је од кључног значаја за позитиван имиџ општине и за одлучивање инвеститора, предузетника и становника о лоцирању свог пословања и одлучивању о месту насељавања.

Реализација овог приоритетног циља у највећој мери зависи од партнерстава успостављених са вишим нивоима власти (превасходно републичког нивоа власти, као и покрајинског нивоа), као и од пословно-профитне заинтересованости компанија из пословног сектора, пре свега због високих вредности мера – пројеката и програма – чија реализација је планирана у оквиру овог приоритетног развојног циља општине.

Општина Ада има ограничена инвестиционо усмерена средства, а за пуну, ефикасну и рационалну реализацију мера из овог циља потребна су средства из не-локалних извора, уз рационално планирање и трошење општинских буџетских средстава, у оквиру мере где је локално финансирање потребно. Општина ће ради реализације мера овог приоритетног циља посебно водити рачуна о изводљивости мера, дужини трајања и изабраће најповољније начине и изворе финансирања, односно partnere са најповољнијим условима пословања, како се не би угрозила буџетска стабилност и остваривање надлежности и пружање других услуга од стране општине.

МЕРЕ:

МЕРА: КОМПЛЕТНА ЗАМЕНА – РЕКОНСТРУКЦИЈА ИНСТАЛАЦИЈА НА ВОДОВОДНОЈ МРЕЖИ НА ЦЕЛОЈ ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: Општина планира да припреми у сарадњи са заинтересованим партнером из пословног сектора пројектно-техничку документацију, обезбеди потребне дозволе, измени планско-урбанистичке прописе, припреми неопходне студије (студија изводљивости и др.), програме и пројекте у циљу добијања сагласности надлежног тела Министарства финансија (Комисија за јавно-приватно партнерство) за спровођење пројекта јавно-приватног партнерства.

Реализација ове мере је од изузетног значаја за унапређење стања, квалитета и доступности водоводне мреже на целој територији општине јер је план да се инсталирају нове, европски стандардизоване инсталације и уклоне дотрајали делови водоводне мреже, елиминишу губици воде и побољша општи квалитет воде коју користе грађани. Мера ће бити реализована у више фаза, уз остваривање јаке контролне улоге општине, у складу са позитивним прописима.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; ; ЈКП; приватни партнер из пословног сектора
ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 1.776.608.864,06 динара (део водоводне мреже + фабрика воде путем програма ЈПП)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: пројекат јавно-приватног партнерства (ЈПП)

МЕРА: ИЗГРАДЊА НЕДОСТАЈУЋЕ КАНАЛИЗАЦИОНЕ МРЕЖЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: Мера подразумева доношење локалних аката, предузимање радњи и активности у складу са позитивним прописима, спровођење анализе стања канализационе мреже и потреба становништва општине Ада за остваривање пуног приступа општинског канализационог систему. Реализацијом ове мере приступ општинском канализационог систему оствариће сви грађани са територије насеља Ада и насеља Мол.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; у сарадњи са ЈКП

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.487.000.000 динара (укупна финансијска средства укључујући и меру: Проширивање капацитета постројења за пречишћавање отпадних вода у насељу Мол)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства буџета Републике Србије

МЕРА: ПРОШИРИВАЊЕ КАПАЦИТЕТА ПОСТРОЈЕЊА ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА У НАСЕЉУ МОЛ

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере општина ће покренути иницијативу, припремити потребну документацију и прибавити сагласности и дозволе виших нивоа власти, у циљу трансформације Постројења и извођења друге фазе изградње Постројења за

пречишћавање отпадних вода у насељу Мол. Циљ спровођења мере је проширење капацитета Постројења за пречишћавање отпадних вода са садашњих 7000 ЕС на 15.000 ЕС. У техничко-технолошком смислу у оквиру ове мере биће сprovedена нивелација за одвод атмосферске канализације односно одвајање атмосферске од фекалне канализације. Општина ће, у складу са својим надлежностима, у оквиру реализације ове мере, иницирати израду потребне документације и прибављање дозвола и решења (почев од Идејног пројекта до издавања решења о грађевинској дозволи). Општина планира да се обезбеди повећавање капацитета Постројења кроз функционализацију постројења, изградњу нових објеката и целина постројења, увећање количине отпадних вода, прилагођавање захтеваним еколошким стандардима и настојати да смањи негативан утицај на животну средину у конкретном територијалном окружењу.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада;

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 5.487.000.000 динара (канализациона мрежа + постројење за пречишћавање отпадних вода)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства општине; средства буџета Републике Србије

МЕРА: ИЗГРАДЊА ФАБРИКЕ ВОДЕ – ИЗГРАДЊА ЦРПНЕ СТАНИЦЕ И УРЕЂАЈА ЗА КОНДИЦИОНИРАЊЕ ПИЈАЊЕ ВОДЕ ЗА НАСЕЉА АДА И МОЛ

ОПИС МЕРЕ: Мера подразумева изградњу црпне станице и уређаја за кондиционирање пијаће воде за насеља Ада и Мол, на локацији извориште „Нови водозахват“ између насеља Ада и Мол. Планира се да капацитет фабрике воде износи 401 лит/ с, а да укупан број корисника ове фабрике за насеље Ада износи до 4000 корисника – домаћинстава а за насеље Мол до 2500 корисника – домаћинстава. Циљ реализације ове мере је обезбеђивање физичко-хемијске и микро-биолошки исправне воде за пиће у складу са Правилником о хигијенској исправности воде за пиће. Припремљен је од стране општине Идејни пројекат и Пројекат за грађевинску дозволу, а у процедури је припрема документације за издавање грађевинске дозволе од стране општине. Реализацијом ове трајно се решава проблем јавно доступне исправне воде за пиће, имајући у виду да је у претходном периоду на снази била забрана коришћења воде за пиће из јавног водовода у Ади и Молу.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада, у сарадњи са приватним сектором

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 160.000.000 – 170.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: Пројекат јавно-приватног партнерства (ЈПП)

МЕРА: ИЗГРАДЊА ТОПЛОТНЕ СТАНИЦЕ УЗ БУШОТИНУ АДИЦА 2/ХИ

ОПИС МЕРЕ: Мера подразумева изградњу новог топловода у циљу повезивања топлотне станице и потрошача и постројења за искоришћење гаса из хидро-термалне бушотине. Изградња топловода биће сprovedена у источном делу насеља Ада, на десној обали Тисе и обухватиће 23 парцеле. Постојећа бушотина Адица 2, која је избушена за потребе туристичко-рекреативног центра Адица за добијање термо-минералне воде која се користи у сврхе: за загревање објеката у оквиру центра и ван њега, за снабдевање топлотом водом

базена и пратећих објеката и за спортско-рехабилитационе и туристичке потребе. У постројењу ће се гас користи за производњу електричне и топлотне енергије. Израђен је целокупни технички пројекат новог топловода, на бази пројектног задатка, плана парцела, плана водова, урбанистичког пројекта за „Велнес“ центар и информација из Општинске управе. Планирани потрошачи топловода су: Дом здравља, Зграда Општинске управе општине, ОШ „Чех Карољ“, ПУ „Чика Јова Змај“, хостел „Дом“, Спортски пансион, Балон хала, будући „Велнес“ центар, Техничка школа Ада, базен и подстаница ка објектима колективног становања. У у оквиру ове мере биће извршена и адаптација постојећих подстаница.

Реализацијом ове мере повећава се употреба обновљивих извора енергије и смањује потрошња електричне енергије из електро-дистрибутивног центра.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: ЈКП „Стандард“, општина Ада

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 400.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства Републике Србије; буџетска средства општине Ада

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: ЗДРАВА И БЕЗБЕДНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

ИНДИКАТОРИ ЗА ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ :

	Индикатор	Почетно стање	Жељено стање
Здрава и безбедна животна средина	Број несанитарних депонија – сметлишта	1	0
	Број контејнера доступних становницима општине	10 од 5м ³ 6 од 1м ³	11 од 5м ³ 7 од 1м ³
	Број организованих обука и едукација намењених становницима општине Ада о одговорном понашању према животној средини	0	10
	Број волонтерских активности у области заштите животне средине на територији општине	0	10

ОПИС ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА:

Главни проблеми у области заштите животне средине на територији општине су: постојање несанитарне депоније, недовољно одговорно поступање грађана општине према животној средини и недовољни степен посвећености општине решавању питања од значаја за заштиту животне средине. Стање и квалитет локалне животне средине је од изузетног значаја за квалитет живота грађана, као и за перцепцију једне локалне самоуправе. Из тог разлога, приоритет општине Ада је унапређење стања животне средине и организовано и систематично деловање у циљу превенције даљег нарушавања животне средине на територији општине.

Кључни циљ је елиминација не-санитарне депоније, стварање услова за брже, квалитетније и ефикасније одлагање отпада и организовано, планско и циљано образовање становништва о потреби очувања здраве животне средине.

У оквиру овог приоритетног циља предвиђено је уклањање не-санитарне депоније,

постављање контејнера доступних становницима свих територијалних делова – целина општине Ада и установљавање едукативних активности и садржаја организованих од стране надлежних општинских органа и тела, у сарадњи са партнерима из цивилног сектора. Циљ је и да се промовише волонтерски рад и да се кроз пример волонтеризма, позитивно утиче на локално становништво, како би се аномалије у еколошком понашању поправиле или потпуно искорениле.

За реализацију овог приоритетног циља довољна су буџетска средства општине, а за опсежнији и темељнији рад на плану подизања еколошке свести локалне популације од кључне важности су партнерства, како на локалном, општинском нивоу (са цивилним сектором) тако и са вишим нивоима власти кроз доступне едукативне и еколошке пројекте и програме.

МЕРЕ:

МЕРА: ПРЕДУЗИМАЊЕ АКТИВНОСТИ У ЦИЉУ ЕЛИМИНАЦИЈЕ СМЕТЛИШТА СА ТЕРИТОРИЈЕ ОПШТИНЕ

ОПИС МЕРЕ: Општина жели да предузме активности у циљу решавања питања сакупљања наопасног отпада и његовог одлагања на сметлиштима (који се налазе унутар и изван зона становања). У оквиру ове мере ресорно одговорни субјекат ЈКП, у сарадњи са надлежним организационим јединицама Општинске управе општине предузеће радње у циљу елиминације једне несанитарне депоније комуналног отпада. Паралелна активност са елиминацијом несанитарне депоније подразумеваће набавку и постављање контејнера, доступних становништву на деловима територије општине на којима се сметлишта налазе у насељу Ада. У Оквиру реализације ове мере биће донете од стране надлежних органа општине и ЈКП-а одлуке и акти у циљу јачања контролне улоге Општинске управе општине и јачања капацитета ЈКП у делу делокруга рада који се односи на управљање отпадом. Ова мера, која ће у целини бити спроведена, и чија реализација ће омогућити унапређење хармонизованих рада надлежних општинских органа и тела, представља увод у проналажење трајнијег решења за неорганизовано одлагања отпада на деловима територије општине.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Општинска управа општине Ада, ЈКП

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 50.000.000,00 динара

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратки (1 до 2 године)

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: : буџетска средства; средства доступних фондова

МЕРА: ЕДУКАЦИЈА ГРАЂАНА СА ЦИЉЕМ ОДГОВОРНОГ ПОСТУПАЊА ПРЕМА ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

ОПИС МЕРЕ: Мера подразумева едукацију грађана и организовање и спровођење кампања у циљу унапређења нивоа еколошке свести грађана и одговорнијег поступања према животној средини. Едукација грађана биће спровођена од стране надлежног одељења Општинске управе, у сарадњи са заинтересованим представницима цивилног сектора из општине и са територије управног округа и АП Војводине. Едукација ће се спровести циљно и наменски након организовања фокус група и анкетања грађана, чији је циљ утврђивање територијалне лоцираности неодговорног понашања. Едукације ће

бити спроведена кроз обуке и радионице, а намера је да се промовишу у оквиру обука и волонтерске активности у области екологије. У циљу одговорног поступања према животној средини, општина ће самостално или у сарадњи са општинама из Северно-банатског округа инцирати општинску и / или окружну кампању одговорног еколошког понашања, у оквиру које ће изложити будуће намере и досадашње резултате општине у овој све значајнијој области.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада – Општинска управа општине; у сарадњи са локалним цивилним сектором и са општинама – Општинским управама са територије Северно-банатског управног округа

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: кратак (1 до 2 године)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 1.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства; средства доступних фондова – покрајински фондови, фондови ресорно надлежних министарстава Владе РС

МЕРА ИЗВАН ЦИЉА У РАЗВОЈНОЈ ОБЛАСТИ: УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ : УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНИМ САМОУПРАВАМА ПО ОСНОВУ СПОРАЗУМА О БРАТИМЉЕЊУ, ИНТЕНЗИВИРАЊЕ ЗАЈЕДНИЧКИХ АКТИВНОСТИ И ПРОГРАМА И ПОКРЕТАЊЕ ИНИЦИЈАТИВА ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ НОВИХ ПАРТНЕРСТАВА ОПШТИНЕ АДА

ОПИС МЕРЕ: У оквиру ове мере општина ће предузети активности у циљу унапређења сарадње са градовима, дистриктима, квартовима и другим облицима локалне самоуправе из земље и иностранства са којима је у претходном периоду, до ступања на снагу Плана развоја општине потписала и верификовала споразуме о братимљењу и сарадњи. Општина ће образовати радно тело (Савет или комисију) за сарадњу са братимљеним локалним самоуправама и предложити интензивирање активности које су саставни део споразума, као и иницирати нове активности у циљу остваривања заједничких интереса дефинисаних споразумима. У оквиру ове мере општина Ада ће настојати да заједно са партнерским локалним самоуправама иницира и реализује програме и пројекте од интереса за развој општине Ада. Такође, у циљу остваривања већег степена сарадње са сличним и/или блиским локалним самоуправама из регионалног окружења, општина Ада ће иницирати преговоре и потписивање нових споразума о братимљењу.

ОДГОВОРНИ СУБЈЕКАТ: Општина Ада; Скупштина општине; Председник општине

ВРЕМЕНСКИ РОК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ: средњи (3 до 5 година)

ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА: 1.000.000 динара

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА МЕРЕ: буџетска средства; средства из других извора (међународне организације, регионалне организације, донаторска средства)

6. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

У циљу спровођења Плана развоја општине Ада за период 2021. до 2027. година, општина планира да успостави институционални оквир, примерен потребама и капацитетима

органа општине. Институционални оквир ће обезбедити праћење спровођења, извештавање и вредновање учинака.

6.1 Координационо тело – послови, састав, руковођење и питање координатора Координационог тела

Општина Ада планира да успостави тзв. двостепени институционални оквир, кога ће чинити: Координационо тело и Носиоци мера (дефинисани у Плану развоја). Координационо тело је управљачко тело, које управља процесом спровођења Плана развоја, на основу извештаја прати степен прогреса, има право да одлучује о методама и предлозима за управљање проблемима, који настану у временском периоду спровођења Плана развоја. Координационо тело има право да утврђује корективне мере и да предлаже ревизију Плана развоја.

Координационим телом руководиће координатор. По аутоматизму чланови Координационог тела биће чланови органа општине и руководиоци установа и организација надлежних за спровођење Планом развоја утврђених мера.

Улогу Координационог тела вршиће Општинско веће општине Ада, проширено напред наведеним носиоцима мера. У оквиру Координационог тела биће извршен делегирање овлашћења и одговорности за имплементацију праваца развоја. Општинска управа је одговорна за спровођење Плана развоја на нивоу циљева и мера.

Улогу Координатора вршиће надлежна организациона једница Општинске управе, за финансије. Обавеза Одељења је да одржава комуникацију са организацијама које су носиоци мера и активности, да прибавља извештаје и информације о спровођењу мера и реализованим активностима, да идентификује проблеме, утврђује препоруке за решавање проблема и да врши надзор над усаглашеношћу средњорочних планова установа и организација са приоритетним циљевима и мерама дефинисаним Планом развоја. Обавеза Одељења је да редовном припрема и доставља Координационом телу извештаје о напретку и да обавља и друге послове за Координационо тело.

Носиоци мера и активности су организациони делови Општинске управе општине Ада и други јавни актери, прецизирани у садржају Плана развоја. Обавеза носилаца мера и активности је да сопствене планове (годишње програме и планове, финансијске планове) израђују у складу са садржајем дефинисаних мера и активностима које су предвиђене Планом развоја. Носиоци мера и активности су обавезни да предвиђене мере и активности спроводе и да обављају послове извештавања односно да сачињавају и достављају извештаје Координационом телу. Извештаји треба да садрже преглед спроведених активности по мерама, преглед проблема и преглед препорука и могућности за решавање евидентираних проблема у реализацији мера.

6.2 Спровођење плана развоја општине Ада

План развоја биће реализован путем успостављања јасног процеса планирања, израде, доношења и спровођења докумената јавних политика (стратегија, програма, концепата политике), других планских докумената: средњорочних планова и финансијских планова и других прописа који се доносе у складу са законом, Статутом општине Ада и другим актима, донетим у складу са важећим општинским прописима.

Операционализација Плана развоја остварује се припремом и доношењем Средњорочног плана општине Ада. Средњорочни план развоја општине Ада биће донет у складу са обавезама које проистичу из Закона о планском систему Републике Србије и Уредбе о методологији за израду средњорочних планова.

6.3 Праћење спровођења Плана развоја општине Ада

У процесу праћења спровођења Плана развоја биће евидентирано следеће:

- 1) Да ли се приоритетни развојни циљеви и мере остварују у складу са Планом развоја;
- 2) Који се ризици идентификују или очекују у остварењу учинака Плана развоја;
- 3) Које локалне одлуке је потребно донети у случају одступања од планираног;
- 4) Да ли су планирани и остварени учинци и даље релевантни за остварење дефинисане визије.

Праћење реализације мера утврђених Планом развоја подразумева успостављање система прикупљања и обраде података у вези са реализацијом мера (мониторинг процес). Мониторинг се спроводи континуирано, обавља се путем стандардизованих образаца и успостављених база података, које се ажурирају према подацима званичне статистике (тзв. секундарни подаци). У оквиру мониторинг процеса биће прикупљани примарни подаци. Одговорност за прикупљање примарних података биће делегирана руководиоцима ресорно одговорних унутрашњих организационих јединица у оквиру Општинске управе општине Ада.

6.4 Вредновање постигнутих учинака Плана развоја

Вредновање учинака Плана развоја ће се вршити периодично. Вредновање се врши путем анализе односно упоређивања прикупљених података и информација током спровођења Плана развоја. Циљ вредновања је оцена релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости мера из Плана развоја; утврђивање степена промене која је настала доследном реализацијом мера из Плана развоја и процене степена остваривања приоритетних развојних циљева. На основу вредновања утврђује се потреба за ревизијом Плана развоја или потреба за квалитетнијим и одговорнијим планирањем. Званичне податке и службене информације за реализацију процеса вредновања достављаће органи и организације који су одговорни за реализацију мера из Плана развоја Одељењу за финансије Општинске управе општине Ада. За процену учинака могу се користити и подаци из других извора (подаци и службене информације управног округа, званичне статистике, подаци општинских органа, подаци и службене информације вишег нивоа власти, студије, монографије, чланци, анализе и др.).

6.5 Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја

У циљу испуњавања обавеза прописаних Законом о планском систему РС, општина Ада ће изградити следеће извештаје у вези са Планом развоја:

- 1) Извештај о спровођењу средњорочног плана;
- 2) Извештај о спровођењу Плана развоја на годишњем нивоу;

3) Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја општине – на трогодишњем нивоу.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему Нацрта Годишњег извештаја о спровођењу Плана развоја задужено је Одељење за буџет и финансије Општинске управе општине Ада. Предлог Извештаја о учинцима спровођења Плана развоја општине припремиће Општинско веће општине Ада и поднети га на усвајање Скупштини општине, најкасније у року од шест месеци од истека рока.

Ради обезбеђивања транспарентности и јавности рада општине Ада, извештаји ће бити редовно објављивани на званичној интернет презентацији општине Ада, најкасније у року од 15 дана од дана усвајања. Од момента када буде успостављен ЈИС (Јединствени информациони систем за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање), општина Ада ће бити у обавези да све напред поменуте извештаје уноси у систем и да одреди у оквиру Општинске управе општине Ада одговорно лице за унос података.

6.6 Ревизија Плана развоја

У зависности од садржаја Извештаја о учинцима, уколико се укаже потреба за темељнијом ревизијом Плана развоја, истој ће се приступити у складу са процедурама прописаним Законом о планском систему Републике Србије. У том случају, ревизију Плана развоја иницира Општинско веће општине Ада, уз образложење разлога. Одлуку о покретању процеса ревизије Плана развоја доноси Скупштина општине Ада. Општина Ада се обавезује да ће поступак за ревизију спровести у складу са законским процедурама, прописаним и за усвајање Плана развоја општине.